

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Μετάφρασις).

Σημειώσεις τῶν Ἐκδοτῶν.

Ἡ Ἐπιθεώρησις τῶν δύο Κόσμων, ἡ δημοσιεύ-
σασα πέρυσι τὸ διήγημα τοῦτο, προέταξεν αὐτοῦ προ-
οίμιον, περιέχον περιέργους καὶ κατανοητικὰς εἰδήσεις
περί τε τῆς ἀνωνύμου κυρίας, εἰς ἣν ὀφείλεται τὸ ἀ-
ριστούργημα ἐκεῖνο, καὶ περί τῶν ἄλλων αὐτῆς συγ-
γραψῶν. Ἐλπίζομεν δὲ, ὅτι οἱ ἀναγνώτται τῆς Παν-
δώρας δὲν θέλουσιν δυσареστηθῇ διότι, ἐκτὸς τοῦ διη-
γήματος, μετεφράσαμεν ἐνταῦθα καὶ ταύτην τὴν πολ-
λοῦ λόγου ἀξίαν εἰσαγωγὴν.

Προοίμιον.

Υπάρχουσι φύτις ποιητικαὶ ἀπεικονίζουσαι εἰς
ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ὅτι καὶ ἂν γράψωσιν ἢ λέγωσι, τὴν προαίσθησιν τοῦ
προῶρου θανάτου. Τοιοῦτόν τι ἰδίως συνέβαινεν εἰς
τὴν κυρίαν τὴν συγγράψασαν τό, τε ἀνὰ χεῖρας διή-
γημα καὶ τὸν πρὸ καιροῦ γνωστὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας
ἀναγνώστας Ἱατρὸν τοῦ χωρίου. Πᾶς ὅστις διατρέξῃ
τὰς σελίδας αὐτάς, ἐν αἷς καταφαίνεται ἐγκεχαρ-
μένη τοποῦσον εἰλικρινὴς μελαγχολία καὶ εὐαισθησία,
δὲν δύναται βεβαίως, καὶ ἄκων, νὰ μὴ ἀνησυχῇ
περί τῆς τύχης τοῦ τεχνίτου, τοῦ δημιουργήσαντος
τὰς εἰκόνας ἐκεῖνας τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς θλίψεως.
Ἡ δὲ ἀνησυχία αὕτη εἶναι εὐλογος, διότι τῶντι
πρώϊμος καὶ οἰκτρὸς θάνατος ἀφῆρπασε ἤδη τὴν ἐξο-
χον καὶ εὐρυὰ ταύτην ψυχὴν ἀπὸ τὰ γράμματα, εἰς
τὰ ὅποια ἦτο ἀφωσιωμένη καὶ ἀπὸ τοὺς πολυαριθμοὺς
φίλους, οἵτινες τὴν περιεστοίχιζον. Δὲν πρόκειται σή-
μερον νὰ εἰπῶμεν τὸ ὄνομα αὐτῆς· τὸ περί τούτου
καθῆκον καὶ δικαίωμα προσήκει εἰς ἄλλους. Ἀλλὰ,
ἐκτὸς τοῦ κατωτέρω δημοσιευομένου διηγήματος, ἔ-
φυλλάδ. 27.

πιθυμοῦμεν νὰ φέρωμεν εἰς φῶς καὶ ἕτερα ἅπαντα τῶν ἔργων τοῦ ἐξαιρέτου ἐκείνου πνεύματος, διὰ νὰ ἰκτιμηθῶσι πληρέστερον ἅπαντες οἱ χρωματισμοὶ καὶ ἅπανται αἱ ἐπόψεις τῶν προτερημάτων αὐτοῦ.

Στενὸς δεσμοῦ καὶ τις, οὕτως εἰπεῖν, ἐνόησε ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀποκαλύψεων τῆς τρυφερᾶς αὐτῆς καρδίας· καὶ τὸ κομψὸν οἰκοδόμημα τὸ ὁποῖον ἤγειρεν, ἂν καὶ ἀτελὲς καταλειφθὲν, ἀναφαίνεται οὐδὲν ἥττον ἁρμονικόν. Ἰς τίς δὲ ἡ συνθέουσα τὰ ποιητικὰ ταῦτα πλάσματ' ἰδέα; Τί τὸ αἶσθημα τὸ πρωτεύον τῶν ἀπορρήτων αὐτῶν μελετημάτων, ἐν οἷς ἡ ἀγγίνοια καὶ ἡ κατάνυξις τοσοῦτον ἐπιτηδεύει συνάπτονται μετὰ σωτηρίων διδασκαλιῶν; Τὸ αἶσθημα τοῦτο εἶναι τὸ τοῦ καθήκοντος αἶσθημα, εἶναι ὁ μετὰ οἴκτου συγκεκριημένος θαυμασμός τῶν θλιβερῶν θουσιῶν δι' ὧν τὸ πάθος καθαρίζεται, αὐταὶ δὲ αἱ ἀσθενέστεραι ψυχαὶ ἀνασπασμοῦνται καὶ ἐνισχύονται. Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν δόγματα ὀλίθρια κατέστησαν τὴν νεωτέραν μυθιστορίαν συνένοντον αὐτῶν καὶ δούλην, ἡ συζυγία αὕτη τῆς φαντασίας καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἡ παρεμβάλλουσα ὡς ἐγκαιρὸς τις καὶ εὐγλωττος διαμαρτύρησις, ἔχει πολὺ βεβαιῶς τὸ κύρος αὐτῆς καὶ τὸ κράτος. Διὰ νὰ βεβαιωθῇ τις ὁπόσον τὸ πνεῦμα εὐεργετεῖται χειραγωγούμενον οὕτως ὑπὸ τῆς καρδίας, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τὰς σελίδας αὐτὰς, τῶν ὁποίων ἡ ἡμερὸς ἰσχύς ἐπενεργεῖ ἀνωδύνως καὶ ἐξευγενίζει τὰς ψυχὰς ἡμῶν, πρᾶνόντα τὰ πάθη. Ἡ σωτηρία αὕτη δύνاميς τῶν διαχυγῶν ναμάτων ψυχῆς ὠραίας, εἶναι ἀναμνηστικὴ.

Συλλογὴ ποιήσεων ἐπιγεγραμμένη τὸ *Χειρόγραφον* τῆς μεγάλης θείας μου, διάφορα διηγήματα γνωστὰ μόνον εἰς φίλους, ἴσως καὶ τινὰ δοκίμια, τῶν ὁποίων δὲν ἐπέτρεψε τὴν συμπλήρωσιν ὁ ἐπελθὼν θάνατος, ἰδοὺ τὰ μόνα λείψανα τῆς ἀξιεράστου εὐφυΐας, τῆς ὁποίας τοσοῦτον βραχὺ ὑπῆρξε τὸ σταδίου. Τὸ *Χειρόγραφον* τῆς μεγάλης θείας μου εἶναι προγενέστερον τῶν διηγημάτων, διότι ἀπὸ τῆς ποιήσεως ἡ φιλόλογος γυνὴ μετέβη εἰς τὴν μυθιστορίαν. Ἀλλ' ὅμως ἡ μυθιστορικὴ τέχνη ὑποραίνεται ἤδη ἐν τοῖς ποιητικοῖς ἐκείνοις προανακρούμασι. Τὸ προοίμιον τῆς ποιητικῆς τούτης συλλογῆς, τὸ προθέμενον νὰ ἀποκρύψῃ, διὰ καλύμματος ἐλαφροῦ, ἀπὸ τὸν ἀναγνώστην τὸ ἀληθὲς τῆς αἰδοῦ πρόσωπον, ἐγγράφῃ ἐν εἶδει μυθιστορήματος μετὰ πλείστης ἐπιτηδειότητος. Ἡ ἐλεγειακὴ αὖρα ἀποδίδει ἐν αὐτῇ διὰ τοῦτο μάλιστα δευτέρα καὶ διαπεραστικώτερα, ὅτι διακυλινδρῶνται διὰ πυκνῆς ἀφηγήσεως· ἡ δὲ πολλάκις εἰς τὰ χεῖλη ἐκείνα ἐπανερχομένη ἰδέα τοῦ ἐν νεότητι θανάτου, ἐπισημαίνει κατανακτικῶς τὰς πρώτας ταύτας τῆς συλλογῆς σελίδας.

Ἐν ἀκμῇ χειμῶνος, ὁ νέος κόμης Ἑβερτάκης, ἐγκαταλείπων τὰς λαμπρὰς διασκεδάσεις τοῦ Παρισινοῦ βίου, ἀπέρχεται ἀπὸ τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης. Διὰ τί; Διότι καθ' ἣν στιγμὴν ἐτοιμάζετο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν χορὸν, ἐλαβεν ἀπὸ τὸν ἐπιστάτην τοῦ ἐν Ἑβερσάκῃ αὐτοῦ πύργου ἐπιστολὴν, ἀναγγέλλουσαν τὸν θάνατον τῆς μεγάλης αὐτοῦ θείας, τῆς ὁποίας εἶναι ὁ μόνος κληρονόμος. Ὁ κόμης δὲν ἐγνώρισε ποτὲ τὴν

μεγάλην ταύτην θείαν· ἀμυδρὰν δὲ μόνον διετήρησεν ἐνθύμησιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ θείου. τοῦ μαρκίωνος, ὅστις διήγαγεν ἅπαντα τὸν βίον ἐν τῷ πύργῳ ἐκείνῳ, ὅπου καὶ ἀπέθανε πρὸ πολλῶν ἐνιαυτῶν. Ἀναχωρεῖ λοιπὸν διὰ νὰ παραλάβῃ τὴν ἀξιόλογον περιουσίαν, τὴν περιελθοῦσαν αὐτῷ ὡς ἐκ τοῦ θανάτου τῆς μαρκιωνίδος. Ἐνῶ δὲ καθ' ὁδὸν ἐφαντάζετο ὅτι θέλει εὑρεῖ χαριστάτην τινὰ ἑπαυλιν, ὑπὸ ἐλαίωνων καὶ ἄλλων περιστοιχιμένην, οἷαι αἱ ὑπὸ τοῦ γλαυκοῦ τῆς μεσημβρίας οὐρανοῦ ἱλαρυνόμεναι, θλιβεράν αἰφνης προξενεῖ εἰς αὐτὸν ἐντύπωσιν ἡ θεὰ τοῦ πύργου τῆς Ἑβερσάκης, τοῦ ἐγειρομένου εἰς τὰ πλευρὰ ὄρους αὐχμηροῦ, ἐν μέσῳ ἀληθοῦς ἐρημίας. Ἡ δὲ θλίψις του ἠύξησεν ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸν πύργον, καὶ, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ γέροντος ἐπιστάτου Φιλίππου, διέτρεξε τὰ ἐγκαταλειμμένα καὶ γυμνά δώματα τῆς γοτθικῆς ταύτης κατοικίας. Ἐν τῇ μεγαλητέρᾳ αἰθούσῃ, μέγα ἐκ μαρμαρίνου δέρματος κλινοκαθέδριον, μονόπους τράπεζα καὶ ἱστός κεντητήριος, παρερριμμένος πλησίον ἐνός τῶν παραθύρων, ὑπεδείκνυσεν, ὅτι ἐνταῦθα ἐκάθητο συνήθως ἡ μαρκιωνίς. Μετὰ δὲ τὴν αἰθουσαν ταύτην ἦτον ὁ κοιτῶν, ἐρημος καὶ σκυθρωπός, ὡς ὅλα τὰ λοιπὰ δωμάτια. Δύο μόνον εἰκόνες κοσμοῦσι τοὺς τοίχους· ἡ μὲν παρίστητι τὸν μαρκίωνα, γέροντα στρατιώτην φέροντα τὴν στολὴν τῶν λαμπρῶν τῆς νεότητος ἡμερῶν· ἡ δὲ... ἀλλ' ὁ κόμης, ἰδὼν αὐτήν, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴν ἀφήτῃ φωνὴν ἐκπλήξεως καὶ ἀπορίας. Οἱ χαριέστατοι οὗτοι χαρακτῆρες γυναικὸς εἰκοταετοῦς, εἶναι ἄρα γε οἱ χαρακτῆρες τῆς μεγάλης αὐτοῦ θείας; Ναί, τῶνόντι, διότι ἡ μαρκιωνίς τῆς Ἑβερσάκης ἦτο δευτέρα τοῦ μαρκίωνος σύζυγος, ὁ δὲ γέρον ἐπιστάτης διηγείται ὡς ἐξῆς τὴν ἱστορίαν τοῦ δευτέρου αὐτοῦ γάμου.

« — Πῶς, ἀνέκραξα, ἡ μαρκιωνίς τῆς Ἑβερσάκης... »

« — Ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, ἀπῆντησεν ὁ γέρον ἐπιστάτης, ἐπάγων τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐν οἷς νέον διέλαμψε δάκρυον.

« Βραχεῖα δὲ ἐπῆλθε σιωπὴ, καθ' ἣν ἐγὼ μὲν ἐκύτταξα τὸ ὅλον οἶκον καὶ τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ εὕρισκόμεν, ὡς ἂν δὲν εἶχον ἐτι ἰδεῖ αὐτὰ, ὁ δὲ Φίλιππος ἐνόησεν ἀπὸ τὰ βλέμματά μου, ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὰ διατρέξαντα ὅθεν ἐπαναλαβὼν μετ' ὀλίγον τὸν λόγον.

« — Ἡ κυρία ἦτο δευτέρα τοῦ Κ. μαρκίωνος σύζυγος, μὲ εἶπε, ἰδοὺ δὲ τί καὶ μόνον γνωρίζομεν περὶ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ γάμου, ὅστις ἐπροξένησε καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν ἀπορίαν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεσθε τὴν στιγμὴν ταύτην. Ὁ Κ. μαρκίων εἶχε πρὸ καιροῦ χηρεύσει, ἔχασε δὲ καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς, ὥστε διῆγε τὸ γῆρας ἐρημος καὶ τεθλιμμένος. — Πολλοὶ γέλωτες δὲν ἠκούοντο ἐν τῷ πύργῳ τούτῳ, ὅσκις δὲν εὕρισκοντο ἐν αὐτῷ εἰμὴ ὁ Κ. μαρκίων, ἡ γραῖα Γοθὼν καὶ ἐγώ. Τὸ κατ' ἐμὲ ἐπεθύμουν πολὺ νὰ παραλάβῃ πλησίον του κανέναν ἐκ τῶν συγγενῶν του· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς οὐδ' ἐγὼ ἐγνωρίζομεν ποῦ εὕρισκοντο. Ὁ Κ. μαρκίων εἶχεν ἄλλοτε συγγισθῇ μὲ τὸν Κ. πάππον

σαι, τοσοῦτον, ὥστε διέκοψαν διὰ παντός πᾶσαν συγγενικήν πρὸς ἀλλήλους σχέσιν, καὶ πολλάκις μετέλεγεν ὅτι ἐπρότεμα νὰ ζῇ καὶ ν' ἀποθάνῃ μόνος παρὰ νὰ καλέσῃ πλησίον του κανένα ἐκ τῶν γόνων τοῦ νεωτέρου κλάδου τῆς οἰκίας του.

« Ἐζῶμεν λοιπὸν μόνοι, ὀλομόναχοι, βίον ἀθόρυβον, ἀλλὰ καὶ παντάπασιν ἄχαριν, ὅτε, μίαν ἡμέραν, μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ ταχυδρομείου, ὁ Κ. μαρκίων μετέκλεσε, μετέταξε νὰ εἶπω νὰ ζεύξωσι τοὺς ἵππους εἰς τὸ ὄχημά του, τὸ ὅποιον ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀνεπαύετο εἰς τὸ ἀμαξοστάσιον, καὶ νὰ ἐτοιμασθῶ νὰ συνταξιδεύσωμεν. Τῶνόντι τὴν ἐκποῦσαν τὸ πρῶτ' ἀνεχωρήσαμεν· ἦτο δὲ ἡ ἡμέρα χειμερινή καὶ ὁμοίαζε πολὺ τὴν σημερινήν.

« Ὁ γέρον ἀνθέντης μου καὶ ἐγὼ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ὁδοιπορῶμεν οὐδὲ ταχέως, οὐδὲ πολλάς κατὰ συνέχειαν ὥρας, ὥστε μάλιστα μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐφθάσαμεν εἰς Καρχασσόννην. Ἐκκεῖ ὁ ἀνθέντης μου ἐξεπέλευσεν εἰς οἰκίαν πενιχράν, καὶ ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς δωμάτιον, ἐν ᾧ εὗρισκοντο εἰς γέρον, πάσχων δεινῶς, καὶ μία κόρη κλαίουσα πλησίον του. — Ὁ Κ. μαρκίων ὠνόμασε τὸν ἀσθενῆ φίλον του, ἀγαπητὸν καὶ καλὸν φίλον του, τὸν ὠμίλησε μετὰ πολλὴν ἀγάπην καὶ τὸν ἐπανέλαβε πολλάκις ὅτι θέλει ἐννοιασθῇ τὴν κόρην του, ὅτι δὲν θέλει τὴν ἐγκαταλείψει καὶ ὅτι εἰμπορεῖ νὰ ἀποθάνῃ ἡσυχος περὶ τῆς τύχης τῆς κόρης του.

« Μετὰ δύο ἡμέρας, ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος ἐξέπνευσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Κ. μαρκίωνος, τὸν ὅποιον ὑψαρίσκει καὶ ὑψόγει, ἡμεῖς δὲ ἐπανήλθομεν εἰς Ἐβερσάκην μετὰ τῆς ὀρφανῆς, ἥτις ἐκλαίει πικρὰ δάκρυα.

« Ἡ Γοθώνη, ἐξηκοντοῦτις ἤδη αὖτα, δὲν ἦτο πολλὰ ζωηρά, ὁ Κ. μαρκίων καὶ ἐγὼ εἴμεθα ἐτι νεώτεροι, ἀλλὰ τελευταῖον οἱ τρεῖς γέροντες κάτοικοι τοῦ πύργου ἔκαμαν ὅ,τι ἠδύναντο διὰ νὰ περιποιηθῶσι καὶ νὰ παρηγορήσωσι τὴν νέαν ταύτην κόρην, ἥτις εἶχεν ἀγγελικὴν ἡμερότητα καὶ ἤρχισεν ἀμέσως νὰ μᾶς ἀγαπᾷ.

« Ἡ παρουσία τῆς ἔδωκε νέαν εἰς τὸν πύργον ζωὴν καὶ κατέστησεν ἡμᾶς σχεδὸν εὐτυχεῖς. Εὐθυμος δὲν ἦτον, ἀλλὰ ἡ ψυχὴ τῆς ἦτο εὐδία καὶ μόνον βλέποντες αὐτὴν εἴμεθα ὅλοι εὐχαριστημένοι. Ὁ Κ. μαρκίων ἐφοβήθη κατ' ἀρχὰς μήπως ἡ κόρη ἐκείνη πλήξῃ τὸν χειμῶνα εἰς τὸν παλαιὸν αὐτὸν πύργον, διότι ἄλλοτε εἶχε ζήσει εἰς μεγάλας πόλεις καὶ ἐσύχναζεν εἰς τὰς συναστροφὰς μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς· ἀλλ' ἡ Κ. Μαρία, φιλοῦσα τὰς χεῖράς του, τὸν ἔλεγε, μετὰ τὸ γλυκὺ μειδίαμά της, ὅτι δὲν ἐπόθει τίποτε ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς βίου, τίποτε ἐκτὸς τῆς παρουσίας ἐκείνων τοῦ, ὁποῖου ὁ Θεὸς ἠδεδόκησε νὰ καλέσῃ παρ' ἑαυτοῦ.

« Ὅταν ἐτελείωσεν ὁ πένθιμος τῆς νέας κόρης χρόνος, ὁ Κ. μαρκίων ἐστειλε καὶ ἔφερε μίαν ἡμέραν τὸν ἐφημέριον τοῦ χωρίου· ἐπειτα δὲ, διατάξας τὴν Γοθώνην καὶ ἐμὲ νὰ εἰσελθῶμεν, ἀπεφώνητο ἐκεῖ ἐπὶ παρουσίᾳ ἡμῶν, ὅτι θέλει νυμφευθῇ τὴν Κ. Μαρίαν, ὅτι πρέπει νὰ θεωρῶμεν αὐτὴν τοῦ λοιποῦ ὡς κυρίαν

τῆς οἰκίας καὶ ὅτι ἐλπίζει ὅτι θέλομεν τὴν ὑπηρετήσῃ πιστῶς ὅχι μόνον τώρα, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ, ὅτε ἅπανα ἡ περιουσία του θέλει μεταβιβασθῇ εἰς τὴν κυριότητα τῆς νέας μαρκωνίδος Ἐβερσάκης.

« Εἰς διάστημα ἐνὸς ἔτους ἀπηλαύσαμεν τὴν γαληνιωτέραν εὐδαιμονίαν ὅση δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ γῆς. Ὁ ἀνθέντης μου δὲν ἠσθάνετο ὅτι πάσχει, τοσαύτην εὐτυχίαν ἐπροξένουν εἰς αὐτὸν αἱ περιποιήσεις τῆς γυναικὸς του. Ἀλλὰ ἦτον ἤδη πολὺ γέρον καὶ ἐντελῶς ὑπὸ τῆς ἡλικίας καταβεβλημένος· ἐφθασε λοιπὸν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, καὶ, καταλιπὼν ἡμᾶς, μᾶς ἐσύστησε πάλιν τὴν νέαν κυρίαν μας. — Τότε ἐνόμισα ὅτι ἡ Κ. μαρκωνὶς θέλει ἀπέλθαι ἀπὸ τοῦ πύργου τῆς Ἐβερσάκης διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ εὕρῃ τοὺς συγγενεῖς τῆς, καὶ ἐτοιμαζόμην καθ' ἑκάστην νὰ λάβω τὴν διαταγὴν τῆς ἀναχωρήσεώς μας· ἀλλ' αἱ ἡμέραι παρήρχοντο, ἡ δὲ κυρία δὲν μετέβαλλε παντάπασιν τὸν μονήρη καὶ σιωπηρὸν αὐτῆς βίον· παρετήρητα μόνον μετ' ὀλίγον, ὅτι ἀπέβαινεν ὠχροτέρα καὶ ἀδυνατωτέρα παρὰ ποτέ. Πολλάκις τὴν ἤκουσα νὰ βήχῃ, καὶ ἤρχισα νὰ ἀνησυχῶ μήπως ἀσθενῇ χωρὶς νὰ μᾶς τὸ λέγῃ.

« Δὲν εἰμώρεσα νὰ κρύψω ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸν φόβον μου αὐτὸν, καὶ μίαν πρωτὴν ἀπεφάσισα νὰ τὴν ἐρωτήσω περὶ τῆς υγείας τῆς.

« — Ναί, ἀγαθὲ μου Φίλιππε, εἶμαι ἀρρώστος, μετ' ἀπῆντησεν· ἦλθε καὶ ἡ ἐδική μου σειρά!

« Καὶ ἐπειδὴ ἔδλεπεν ὅτι δὲν τὴν ἐννοῶ, ἐπρόσθεσεν· αἱ δύο μεγαλύτεραι ἀδελφαί μου ἀπέθανον ἀπὸ φθίσιν, εἰς τὴν ἡλικίαν μου· Τώρα προσεβλήθην καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸ αὐτὸ πάθος.

« Καὶ ἐπειδὴ τὴν παρεκάλεσα θερμῶς νὰ ἀφήσῃ τὸν πύργον αὐτὸν, νὰ ὑπάγῃ εἰς κάμειαν πόλιν διὰ νὰ ζητήτῃ βοήθειαν, νὰ καλέσῃ πλησίον τῆς τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους αὐτῆς, ἐπέθεσε σχεδὸν τὴν μικρὰν αὐτῆς χεῖρα εἰς τὰ χεῖλη μου, καὶ,

« — Συγγενεῖς δὲν ἔχω πλέον, μετ' εἶπε μετὰ πραότητά· φίλους, ἦαυν τόσον τόσον νέα ὥστε δὲν ἀπέκνησα· τὸ δὲ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν κόσμον, τώρα ὅτε εἶμαι πλούσιος καὶ ἐλευθέρως, — ὅχι, ὅχι, Φίλιππε, δὲν τὸ θέλω! — Μετ' ὀλίγον ἀνάγκη ν' ἀποθάνω, τὸ αἰσθάνουμαι, καὶ ἐκεῖ, εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν ὅποιον ἐγκατέλιπον, εἰμπορῶ ἢ νὰ ποθήσω πολὺ τὴν ζωὴν, ἢ νὰ γαρῶ πολὺ διότι τὴν ἀρίνω. — Ἐδῶ ἐξεναντίας, ἡ ψυχὴ μου εὕρισκε τὴν ἐρημίαν ἥτις προσήκει εἰς αὐτήν. Ἐδῶ, ἡ λύπη τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι διὰ τὴν φθίνουσαν ζωὴν μου, εἶναι ἡ ἡδέϊα ἐκείνη λύπη τὴν ὁποίαν πάσχομεν ἀποχωριζόμενοι ἀπὸ πάντα φίλον, καὶ ἀπ' ἐτέρου ἡ ζωὴ δὲν ἀποβαίνει εἰς ἐμὲ τοσοῦτον πολῦτιμος, ὥστε νὰ καταστήσῃ πικροτάτην τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θέλω τὴν ἐγκαταλίπει. — Ὅχι, Φίλιππε, ἂς μείνω ἐδῶ καλῆτερα.

« Ἐπέμεινα πολὺν καιρὸν· ἀλλ' ὅταν ὁ ἱατρὸς τὸν ὅποιον ἐκάλεσα μ' ἐπανέλαβε πολλάκις ὅτι δὲν ὑπάρχει κάμεια ἐλπίς, ὑπέκυψα εἰς τὴν ἀνάγκην, καὶ, περιποιούμενος τὴν κυρίαν μου ὅσον ἠδυνάμην, δὲν τὴν εἶπον πλέον ποτέ νὰ ἀφήσῃ τὸν πύργον τὸν ὅποιον ἡγάπα. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν τὸν ἀπερίσπαστον αὐτῆς βίον, χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ πολὺ καὶ πρὸ πάντων χωρὶς

νά παραπενηται. Ἐγραφε δὲ πολλὰς καθ' ἑκάστην ὥρας . . .

« — Ἐἰς ποῖον; ἐρώτησα ἀμέσως.

« Εἰς κανένα, ἀπήντησεν ὁ Φίλιππος. Ἐγραφεν, ἔλεγε, διὰ νὰ διασκεδάζῃ, καὶ ὁμῶς ἔκλαιε γράφουσα

« — Ἀλλὰ τί ἐγίναν τὰ ἔγγραφα αὐτά;

« — Δὲν τὰ ἤῤῥα, κύριε κόμῃ; ἡ κυρία τὰ ἔκρυψε βεβαίως.

« — Λοιπὸν, ἔπειτα, Φίλιππε;

« — Ἐπειτα; κύριε κόμῃ; δὲν ἔχω τι νὰ προσθέσω . . . ἡ κυρία ἀπέθανεν . . . Ὁ ἐπιμελητὴς τῶν ὑποθέσεων τοῦ Κ. μαρκιωνος ἔμαθε μετ' ὀλίγον τίς ἦτον ὁ συγγενὴς του εἰς ὃν ἀνῆκεν ἡ κληρονομία τοῦ κτήματος αὐτοῦ, σὰς ἔγραψα, ἤλθετε καὶ ἰδοὺ σὰς παραβίδω τὰς κλεῖς τοῦ πύργου.

« Τῶνόντι ὁ γέρον ἐπιστάτης μ' ἐνεχείρισε διζυρούς κλεῖς. Ἐγὼ δὲ, λαβὼν αὐτάς, ἐκράτησα συγχρόνως ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὴν χεῖρα τοῦ Φιλίππου εἰς τὰς χεῖράς μου.

« — Ἀγαθὲ μου Φίλιππε! τὸν εἶπα καὶ ἐδῶ ἐστάθην . . . Αἱ λέξεις αὗται, τὰς ὁποίας ἐπρόβλεπε συνήθως ἡ πρό μικροῦ ἀποθανοῦσα νέα συνεκίνησαν τὸν ἐπιστάτην καὶ ἐτάρραζαν ἐμὲ αὐτόν. Μετ' ὀλίγον ὁμῶς τὰς ἐπανέλαβον ἐκ νέου. Ἡ καρδιά μου ἦτον ἀξία νὰ τὰς ἐπαναλάβῃ, καὶ ἠτῆσάνομην ὅτι δὲν τὰς ἐβιδήλωνα προφέρων αὐτάς. — Ἀγαθὲ μου Φίλιππε, εἰπέ νὰ με φέρουν φῶς· εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ θέλω νὰ περάσω τὴν ἐσπέραν μου.

« Μετ' ὀλίγον ἔμεινα μόνος εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς μαρκιωνίδος Ἐδερτάκης. Τὰ παράθυρα καὶ αἱ θύραι ἦσαν ἐπιμελῶς κλεισμένα, δύο δὲ κηρία ἔκκινον ἐμπρὸς μου ἐπὶ μικρᾷ τραπέζῃ. Ἀμὰ ἔκρυπτο τοῦ ν' ἀκούω τὰ βήματα τοῦ ἀπερχομένου Φιλίππου, εἴθετα τὸ φῶς εἰς τρόπον ὥστε νὰ φωτίξῃ τὴν εἰκόνα τῆς μαρκιωνίδος, καὶ ἤρχισα νὰ τὴν παρατηρῶ μὲ προσοχήν.

« Ἦτον ἀδύνατον νὰ τὴν κυττάξῃ τις ἄνευ τυχευήσεως, μάλιστα ὅταν πρό μικροῦ ἤκουσε τὴν διήγησιν τοῦ ἐπιστάτου. Ἡ νέα αὕτη γυνὴ εἶχε τὸ εἶδος τοῦ καλλοῦς τὸ ἐκπηγάζον ἀπὸ τῆς ψυχῆς μᾶλλον ἢ ἀπὸ τῆς εὐρυθείας τῶν χαρακτηριστῶν, καὶ ὅλον τὸ πρόσωπόν της ἔφερε τὸν ἀνεκλάλητον ἐκεῖνον τύπον, τὸν ὁποῖον ἡ ἀσθένεια μόνη διδὲι εἰς τὴν νεότητα. Ἦτο δὲ ὡχρὰ, καὶ οἱ πλόκαμοι τῆς ξανθῆς αὐτῆς κόμης συνιδούζοντο ἀρμονικῶς μὲ τὴν νεκρικὴν λευκότητα τῆς ὀφείας. Οἱ μεγάλοι καὶ κυανοὶ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς δὲν ἐδίδον τι, ἀλλ' ἐσκέπτοντο. — Τὸ στόμα ἤρχιζε νὰ μειδιά, ἀλλὰ τὸ θλιβερὸν αὐτὸ μειδίσμα ὡς ἂν ἐλυπεῖτο διότι ἐπεκάθησεν εἰς τὰ χεῖλη ἐκεῖνα. Ἡ ἐσθῆς ἦτο λευκὴ, αἱ δὲ δύο χεῖρες, τὰς ὁποίας ἐττήριζεν ἐπὶ τῶν γονάτων, ἐκράτουν βρόδον σχεδὸν μαρμαμένον, τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατός τις νὰ μὴ παραβάλλῃ μὲ τὴν δρέψαν αὐτὸ γυναῖκα.

« Πολλὴν ὥραν ἐκύτταζα τὴν ἐπαφρόδιτον αὐτὴν εἰκόνα, ἥτις μὲ ἐφαίνετο τότε ἀαλαμδάνουσα ζωὴν. Ἦθελα νὰ εἰσδύσω εἰς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς ἐκείνης, τῆς ἀλάλου διελθούσης τὴν κοιλίαν τῆς ζωῆς. Ὁ ὀφθαλμός μου τὴν ἐξέταζεν ἐπιμελῶς καὶ τὰ χεῖλη

μου ἐφιθύριζον πρὸς αὐτήν· Ἄρά γε ἔκλαυτες; Ἄρά γε ὑπέφερες ἢ μήπως ἠγνόητες τὴν ζωὴν; — Ἄρά γε ἐμακάρισες τὴν ἐρημίαν σου ἢ ἐγόγγυσες κατὰ τῆς τύχης σου; — Τί ἐκρυπτε τὸ ἥρεμον αὐτὸ μειδίσμα, τὸ τσαυτὴν εἰς ἐμὲ ἐμπνέον θλίψιν; — Νέα κόρη ἡ ἄγγελος, ἄρά γε συμπαρίλαδες μεθ' ἑαυτῆς διὰ παντός τὸ μυττήριον τοῦ βίου σου; καὶ δὲν θέλομεν πλέον ποτὲ μάθει τι περὶ τῶν εὐαρίθμων στιγμῶν τὰς ὁποίας μεθ' ἡμῶν ἐπέρατες;

« Καὶ ἡ εἰκὼν ἦτο πάντοτε ἐκεῖ μὲ τὸ ἄσχοπον ἐκεῖνο βλέμμα, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζες προσηλωμένον εἰς ἀπώτατόν τι ἀντικείμενον, καὶ τὸ γαλήνιον μειδίσμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐφαίνετο νὰ ἦναι ἀνθρώπου μειδίσμα. — Παρετήρησα τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ εὕρισκόμην, ἐξέτατα ὅλα τὰ ἐπιπλά, ἐσθήκωτα τὰ βιβλία τῶν προσευχῶν, τὰ ἄνοιξα, μετετόπισα τὸ κρεμαστὸν ὥρολόγιον, ἐβόηκα τὰς χεῖράς μου εἰς τὰ κρυτάλληνα ἀγγεῖα τὰ ἐπὶ τῆς θερμάστρας κείμενα, ἤνοιξα τὰς τραπέζας, — ἀλλὰ τίποτε δὲν εἶδον, τίποτε! . . . Παλαιὸν τι γραφεῖον, κατεσκευασμένον ἀπὸ μαῦρον ξύλον, ἔστεκεν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου· ἐσκέπτετο ὅλα τὰ συρτάρια του, χωρὶς νὰ ἐπιτύχω τι τὸ δυνάμενον νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου· ἐκύτταζα λοιπὸν πάλιν τὴν εἰκόνα μὲ λύπην καὶ ἀπελπισίαν.

« — Τετέλεται, δὲν εἶναι πεπρωμένον νὰ μάθω πλέον τι περὶ σοῦ! ἀνέκραξα στεναζών.

« Ἦτο δ' ἐξώρας καὶ ἐτοιμαζόμην ἤδη νὰ ἀπέλθω ἀπὸ τοῦ δωματίου τῆς μεγάλης θείας μου, ὅτε, ἐνῶ ἔκλαια τὸ γραφεῖον, ἡ χεὶρ μου ἤγγισε παρακείμενόν τι χάλκινον κομβίον· τὸ ἐπρωξά μὲ δύναμιν καὶ τότε μία τῶν σπινθιδῶν τοῦ γραφείου, συγκινηθεῖσα ὑπὸ ἐλατηρίου, ἐνέδωκε καὶ εἶδα ἐντὸς αὐτοῦ ράκελλον χαρτίων φέροντα χαρακτηριστὰ γραφῆς γυναικείας. Ἦρπασα ἀμέσως τὸ χειρόγραφον καὶ τὸ ἐπλησίασα εἰς τὸ φῶς· ἀλλὰ πρὶν τὸ ἀνοίξω, ἐκύτταζα ἀκόμῃ μίαν φοράν τὴν εἰκόνα.

« — Τόρα θέλεις πλέον μὲ ἀποκριθῆ; . . . ἐφιθύρισα πρὸς αὐτήν.

« Καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἔπεσον εἰς τοὺς πρώτους στίχους τῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα ἐκράτουν.

« — Διετέλεσα εὐδαίμων! . . . αὐταὶ ἦσαν αἱ πρῶται λέξεις, αἱ προσβαλοῦσαι τοὺς ὀφθαλμούς μου· καὶ χωρὶς νὰ θέλω, ἐστράφην πρὸς τὴν εἰκόνα, ἥτις ἐφαίνετο ὅτι μὲ ἀκούει. — Εὐδαίμων! . . . ἐπανέλαβον βραδέως, — καὶ ἀπήντησα τὸ αὐτὸ μειδίσμα, τὸ αὐτὸ βλέμμα, ἡμερον, γαλήνιον . . . καὶ ἐπαναλαμβάνον οὕτως εἰπεῖν πρὸς ἐμέ· « διετέλεσα εὐδαίμων! » — Τότε τελευταῖον τὰ ἐνόησα . . . καὶ τὰ ἐπίστευσα.

« Ἐσάφητα δὲ πλησίον εἰς μίαν τράπεζαν, ἐπλησίασα τὸ φῶς καὶ ἀνέγνωσα τὰ ἐξῆς.

« Διετέλεσα εὐδαίμων! . . . ὁ βίος μου ὑπῆρξε ὁ βραχύς. Οὐδεμιᾷ δὲ τῶν ἀπολαύσεων αὐτοῦ ἔκο· ὁ ῥέσθην, οὐδεμιᾷς ἐνεπλήσθην μέχρι τοῦ πυθμένος. » — Ἐξ ὅλων τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου ὅσα παρέρχονται, παρέρχομαι ἐγὼ πρώτη! — Ὁ πατήρ μου μὲ ἠγάπησεν εἰκοσιν ἔτη καὶ ἀποθανὼν ὁ μὲ παρέδωκεν εἰς πατέρα ἄλλον, ὅστις μὲ ἀγαπᾷ, ὁ μὲ περιποιεῖται, μὲ προστατεύει, ὡς ἐκεῖνος. —

« Οὐδεμία πικρία ἔφθασεν μέχρις ἐμοῦ, οὐδεμία θύε-
 » λα ἐτάραξε τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς μου· ἀποθνήσκω
 » καὶ σχεδὸν δὲν πάσχω. Ὁ Θεός, ἐν τῇ ἀγαθότητι
 » αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ γλυκὺν δι' ἐμέ καὶ αὐ-
 » τὸν τὸν θάνατον. — Πολλὰ πράγματα ἀπῆλυστα καὶ
 » πολλὰ ἄλλα ἠγνόησα· ἂν ἐστειρήθην τινῶν εὐτυχ-
 » μάτων τῆς γῆς ταύτης, διηλθὼν ἀνενόχλητος ὑπὸ
 » πολλῶν παθημάτων. — Πολὺ ἐσκέφθην, πολὺ ἐμελέ-
 » τοσα καὶ πολὺ πρὸ πάντων ὠνειροπόλησα· ἀπέβλεψα
 » μακρόθεν πρὸς τὸν κόσμον τὸν ὁποῖον ἐγκτελίσκω,
 » καὶ πολλάκις μὲν τὸν ἐλεεινολόγησα, σπκνίως δὲ ἐ-
 » πόθησα αὐτόν. — Ἐξεναντίας ἠγάπησα τὴν ἐρημίαν
 » μου, καὶ εὐφράνθην τὴν ἐν ἐαυτῇ ἐπικρατοῦσαν ἡσυ-
 » χίαν καὶ σιωπὴν. — Ἐν τῷ γηραιῷ αὐτῷ πύργῳ,
 » αἱ ὥραι τῆς ζωῆς μου ἐόρρευαν ἀνώδυνοι καὶ ἀθό-
 » ρυδοι· εἰργαζόμην, ἔγραφον, προσκυχόμην, καὶ, στη-
 » ρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς, πολλάκις ἀνε-
 » πόλουν τὸ παρελθὸν καὶ ἀνεκάλουν τὰς ἀνμνήσεις
 » μου· ἔπειτα ἐνεπιστεύόμην εἰς τὸν χάρτην, ὡς εἰς
 » φίλον τινά, ὅλας ἐκείνας τὰς βραχεῖας τοῦ πνεύμα-
 » τός μου ἐντυπώσεις· ἔγραφον. . . ἔγραφον εὐφροσύ-
 » νως, χωρὶς νὰ ἐπιθυμῶ νὰ με ἀναγνώσῃ τις, ἀλλ'
 » εὐχαριστοῦμένη νὰ ἀναγινώσκω ἐγὼ ὅσα ἔγραψα...
 » Διὰ νὰ διασκεδάζω τὰς ὥρας τῆς ἀνεσεως, παρ-
 » εδιδόμην εἰς τὴν φαντασίαν τῆς φαντασίας μου. Καί
 » ἐπειδὴ ὁ βίος μου δὲν εἶχε σχεδὸν περιπετείας, ἐζή-
 » τουν εἰς τὸν βίον ἄλλων ἀντικείμενα ὀνειροπολιῶν.
 » Ἐδανειζόμην τὰ δάκρυα, τοὺς περισπασμούς, τὰς
 » ταραχὰς αὐτῶν καὶ ἐσταχυολόγουν ἐν τῷ ἄγρῳ
 » τῆς ὑπέρβειός των, — μὴ ἔχουσι τι νὰ θερίσω ἐν
 » τῷ ἐδικῷ μου. Ἐγινόμην ἡ ἡχώ τῆς φωνῆς των, ἡ
 » ἑρμηνεύουσα τὰς δυνάμεις ἢ τὰς ἀγχαλίσσεις αὐτῶν·
 » ἐκόσμουσαν τὴν ἐρημίαν μου δι' ὀνειροπολιῶν, δι' ἀ-
 » ναμνήσεων, δι' ἐλπίδων, αἱ ὁποῖαι οὐδέ ἀκροθιγῶς πως
 » ἤγγισαν τὴν ζωὴν μου, συνέπεσαν ὁμως νὰ περάσωσι
 » πλησίον μου. Γαλήνη ἐπεκράτει ἐν ἐμοί, ἐγὼ δ' ἐ-
 » ζήτησιν πόρρω τοὺς ἀναριθμήτους ταράχους, τοὺς
 » πληροῦντας τὸν βίον τούτων ἄλλων ἀνθρώπων.
 » Ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῆς ἐρημίας μου, ἐμάντευον τὰ δά-
 » κρυα τὰ κρυπτόμενα, καὶ τοὺς καταστειλλομένους
 » πόθους, καὶ τὰ ματαιούμενα ὄνειρα· διότι ζήτασα
 » ἄλλοτε εἰς τὸν κόσμον, εἶχον καταμετρήσει τινὰς
 » ἐκ τῶν ἀδύτων τούτων, καὶ ἀπὸ τοῦ λιμένος τὸν
 » ὁποῖον δὲν κατέλιπον πλέον, ἱστορῶ ναυίγισα.

« Τινὲς τῶν φίλων μου με γράρουν ἐνίοτε καὶ
 » ἐκθέτουν τοὺς φόβους ἢ τὰς ἐλπίδας των, προσά-
 » γοντες, οὕτως εἰπεῖν, μέλι εἰς τὴν ἐρημικὴν κυψέ-
 » λην μου· τὰ αἰσθήματά των με συγκινοῦσι καὶ με
 » ἐμπνέουσι. Λαμβάνω προσέτι καὶ τινὰ βιβλία,
 » τὰ ὁποῖα τρέφουσιν ἐπίσης τὰς σκέψεις μου, διότι
 » ἀποκρίνομαι εἰς αὐτά, ὅσάκις ἡ καρδίᾳ μου δὲν τὰ
 » ἐνόησε, τὰ εὐχαριστῶ δὲ, ὅταν συνετέλεσαν εἰς ψυ-
 » χαγωγίαν μου.

« Τοιοῦτοτρόπως παρῆλθεν ἡ νεότης μου, ἡ νεότης
 » αὕτη, εἰς ἣν πέπρωται νὰ περιορισθῇ ὁ ὅλος βίος
 » μου· βεβαίως ἐπόθησα πολλὰ, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἡ-
 » σθάνθην εὐφροσύνας· ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου εἶναι το-
 » σοῦτον εὐγλωττος, ὅταν τὸ πᾶν σιγᾷ περὶ ἡμᾶς!

« Βλέπουσα δὲ ἤδη προσεγγίζον τὸ τέλος τῆς
 » βραχείας ὑπάρξεώς μου, ἠθέλησα νὰ συλλέξω τὰς
 » σελίδας αὐτάς, τὰς γραφεῖσας κατὰ διαφόρους τῆς
 » ζωῆς μου ἐποχάς· τὰς συνήθροισα διὰ νὰ τὰς καύ-
 » σω . . . ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω διατί ἡ χεὶρ μου διστάζει
 » νὰ τὰς ρίψῃ εἰς τὸ πῦρ. Νομίζω ὅτι θέλω πάθει
 » διπλοῦν θάνατον, ἐὰν ἀρνίσω αὐτάς εἰς τὴν τε-
 » λευταίαν ταύτην ὥραν μου. — Ὅχι, δὲν τὰς
 » καίω! — Καὶ ὁμως οὐδεὶς θέλει τὰς ἀναγνώσει
 » καὶ διὰ παντός θέλουσι μείνει ἀγνωστοὶ ἐν τῇ σκο-
 » τεῖᾳ τοῦ γηραιῷ τούτου πύργου. — Ἰ Τί σημαίνει;
 » Μήπως δὲν ὑπάρχωσι φυτὰ ἑκατονόμαστα, κεκρυμ-
 » μένα εἰς τὰ βῆθη τῶν δασῶν, φυτρόνοντα, ἀνθοῦν-
 » τα καὶ μαραινόμενα, χωρὶς νὰ τὰ ἴδῃ ὀφθαλμὸς ἀν-
 »θρώπου; Ἄς κρυθῇ οὕτω καὶ ἡ φωνὴ ἡ ἐν ἐμοί ἡ-
 » χήτασα εἰς τὰς ἡμέρας τῆς νεότητός μου!

« Ἀλλὰ ἰ ποῦ νὰ καταθέσω τὰς ποιήσεις ταύτας,
 » καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ τὰς ἀποχωρισθῶ διὰ
 » παντός; εἰς τίνα νὰ τὰς ἐμπιστευθῶ; . . .

« Εἰς σέ γηραιὸν γραφεῖόν μου . . . εἰς σέ φίλε
 » ἄλλα, ὅστις εἶδες τὰς ἀγρυπνίας, τὰς ὀνειροπο-
 » λίας, τὰ μειδιάματα καὶ τὰς θλίψεις μου! — εἰς σέ,
 » ἐπὶ τοῦ ὁποῖου τοσάκις ἡ μὲν χεὶρ μου ἐστηρίχθη
 » διὰ νὰ γράψῃ, ἡ δὲ κεφαλὴ μου ἐκλινε διὰ νὰ σκε-
 » φθῇ! . . . Κρύψε ἀπὸ τοὺς ψυχροὺς ἀνθρώπους, ὧ
 » γηραιὸν γραφεῖόν μου, τὰ ἄσπεκτα αὐτὰ, τὰ ἀρυθ-
 » μέν, ἀλλὰ πλήρη εὐκαιοθησίας· κρύψετα καλὰ, φίλε!
 » φύλαττε δι' ἐσέ καὶ μόνον τὴν περιδεῖα αὐτῶν ἄρμα-
 » νίαν, μὴν ἀρήτης νὰ τὰ ἴδῃ ὁ ἥλιος, τοῦ ὁποῖου δὲν
 » δύνανται νὰ ὑπομείνωσι τὴν λαμπρὴν, — ἔσο ζηλότυ-
 » πος διὰ τὸν μικρόν σου τοῦτον θησαυρόν, καὶ παρά-
 » χωσε αὐτόν ἐπιμελῶς εἰς τὸν κόλπον σου!

« Ἀλλ' ἂν ποτὲ τύχη ἄθλος φέρῃ εἰς τὸ εἰρηνι-
 » κὸν τοῦτο ἀναχωρητήριον ψυχὴν ὁμοίαν τῇ; ἐδικῇς
 » μου, ψυχὴν σύννου, πρᾶον, καὶ γλυκεῖαν, ψυχὴν
 » αἰθρίαν, ἀλλὰ κατηρῇ ἐνίοτε, ὁποῖα εἶναι πάντα
 » ἐπίγεια, — τότε ἄφες αὐτὴν νὰ γνωρίσῃ τὰ ἀπόρ-
 » ρήτα αἰσθηματά μου! . . ἄφες τὴν φιλικὴν αὐτὴν
 » χεῖρα νὰ σέ ἀνοίξῃ, ἄφες τὴν νὰ ἀραιρέσῃ τὰ φύλ-
 » λα αὐτὰ ἀπὸ τοῦ ἀφανοῦς αὐτῶν ἀσύλου, ἄφες τὴν
 » νὰ τὰ γυρίσῃ ἕνα ἕνα τὸ ἐσπέρας καὶ νὰ χύσῃ ἐπ'
 » αὐτῶν ἐν δάκρυ. »

Ἰ Τί δὲ περιέχουσιν αἱ σελίδες αὐταί, τὰς ὁποίας τὸ
 » γηραιὸν γραφεῖόν ἀφείλει ν' ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς ψυ-
 » χροὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ μὴ παραδώτῃ εἰμὴ εἰς καρ-
 » δίας σκεπτικὰς καὶ μελετηράς; Περιέχουσιν ἐλεγεία
 » καὶ ἄλλα μικρὰ ποιήματα, ἐν οἷς αἱ ἰδέαι γυναι-
 » κός τινος λαμβάνουσιν ἐνίοτε τὸ ἐνδυμα χαριεστάτων
 » πλασμάτων καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀναφαίνονται ἀπαρα-
 » κάλυπτοι, ἀρελεῖς, μελαγχολικαί. Τινὰ ἐξ αὐτῶν
 » μάλιστα εἶναι μελωδικώτατα καὶ ὄντως θεσπέσια·
 » τοιοῦτος μεταξὺ ἄλλων ὁ διάλογος ὁ μεταξὺ τοῦ Ἀγ-
 » γέλου τῆς Ποιήσεως καὶ τῆς Νέας Γυναικός. Ὁ
 » Ἀγγέλος τῆς ποιήσεως προσφέρει εἰς τὴν νέαν τὴν
 » χρυτότευκτον λύραν καὶ τὸν ἐκ δάφνης στέφανον· τὴν
 » ὁμιλεῖ περὶ δόξης καὶ περὶ τῶν ἡδονῶν τοῦ κόσμου· ἄς
 » ἀντηχῇσιν, λέγει, οἱ ὕμνοι καὶ οἱ θρῆνοι αὐτῆς, ἄς

παραδοθῇ ἡ ψυχὴ τῆς εἰς τὸν ἔρωτα, εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ ὁ Ἄγγελος ὑπόσχεται νὰ τὴν φέρῃ ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτοῦ εἰς οὐρανίους μονάς! Ἡ νέα ἀποκασιεῖται ἱκετευτικῶς, καὶ, ἐν τῇ ταπεινότητι αὐτῆς καὶ τῇ σεμνότητι, ἀνθίσταται εἰς τὸν πειρασμόν, παρακαλοῦσα νὰ τὴν ἀφήσωσι παρὰ τῇ ἐστία αὐτῆς, ἀπολαμβάνουσιν τὰς ἱερὰς εὐφρασύνας τῆς ἀφανοῦς ἐργασίας. Ματαίως ὁμῶς ἱκετεύει, καὶ ἐνδίδει ἐπὶ τέλους, ἂν καὶ ὅχι ὀλοσχερῶς. Ἐὰν δὲν συναναβαίνει μετὰ τοῦ ὑψιπέτου ἀγγέλου εἰς τὰ μετέωρα, κατέχεται οὐδὲν ἥττον ὑπὸ ἀνωτέρου δαιμονίου, καὶ τὰ δάκρυα τὰ ὅποια χύνει, οἱ στεναγμοὶ τοὺς ὁποίους ἐκφέρει ἐν τῇ ἐρημίᾳ, εἶναι ἐπίσης ἀρεστοὶ τῷ θεῷ ὅσον καὶ αἱ λαμπρότεροι μελωδίαι τοῦ ὕμνου ἢ τοῦ ψαλμοῦ.

Τὰ ποιήματα τὰ ἐπιγεγραμμένα ἢ *Θλίψις*, ἢ *Ἀγωνία*, παριστῶσιν ἡμῖν αὖθις τὸ αἶσθημα τὸ τοσαύτην περιποιῶν χάριν εἰς τινὰ μέρη τοῦ διαλόγου τοῦ μετὰ τῷ Ἀγγέλου καὶ τῆς νέας γυναικός. Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐλεγείων αὐτῶν ἡ ἀοιδὸς ὕμνεῖ τὴν ὀδύνην, ὡς προπαρασκευὴν τινὰ πραότεραν τοῦ θανάτου.

Διατί κλωστήν μαύρην ἢ μοῖρα
εἰς τινῶν ἐνυρτίνει τὸν βίον
καὶ πικρὸν τοῖς προσάγει κρατῆρα
συμφορῶν, στεναγμῶν καὶ δακρύων;

Ἐπ' αὐτοῖς ἴσως μέλλουσ' ἀναίρως
τὸν δριμύν θεριστὴν ν' ἀποστείλῃ,
φαιδρὸν θέλει καὶ ἄλυπον θέρος,
γελαστὰ τῶν θυμάτων τὰ χεῖλη.

Ἡ *Ἀγωνία* εἰκονίζει μετὰ πλείστης κομψότητος τὴν διαμάχην ἣτις συγκροτεῖται παρὰ τῇ νέᾳ γυναικὶ μετὰ τῶν ματαίων καὶ φρούδων ἔξεων τοῦ καθημερινοῦ βίου καὶ τῶν ἀμετρήτων πόθων ψυχῆς διαπύρου· πέρας δὲ τῆς πάλης ταύτης εἶναι, ἐννοεῖται, ἡ καρτερικὴ ὑπομονή. — Τὰ δ' ἐλεγεία τὰ φέροντα τὸ κοινὸν ὄνομα τοῦ *Χωρισμοῦ* ἀποτελοῦσι ποιήματα ὅλον πολὺ τῶν προηγουμένων ζωηρότερον καὶ συντονώτερον· ἐν τῷ δευτέρῳ μάλιστα τῶν ποιημάτων τούτων ἀναφαίνεται ἀρρενωπὸς τις καὶ κατανυκτικὴ ἅμα μελαγχολία.

Εἰς εὐωχίας σπεύσατε καὶ εἰς χοροὺς εὐθύμους,
μέ τ' ἀνθὴ ταῦτα τὰ πλατὰ καὶ τ' ἄσπρα στερῆτε
Δὲν σὰς ζηλεύω· ἔχουσι στιγμὰς ἑορτασίμους
κ' εἰς μυστικὰς ἐντέρπονται ὠδὰς κ' οἱ ἐρημῖται.

Μὴ μὲ λυπῆσθε ὅτι ζῶ ἐν θρήνοις καὶ μονήρης.
Πολλάκις εἰν' οἱ γέλωτες πικρῶν δακρύων πλήρεις,
κ' εἰς τὰ δεινὰ μας βάλαμον τὰ δάκρυα σταλάζουν.
Καλῶς γνωρίζω τῆς ψευδοῦς χαρᾶς τὴν προσωπίδα·
τὴν εἶδα, τὸ ἐπίπλαστον μειδίαμά της εἶδα,
κ' ἤξεύρω τ' ἀνθὴ τῆς κρυπτᾶς ἀκάνθας πῶς σκεπάζουν.

Θινὰ σθεσθῇ ὁ ὑπουργός, παράσημός της γέλωτος,
καὶ θινὰ μείνουν δάκρυα ὀπίσω τοῦ καὶ θρήνοι,
καθὼς ὁπόταν τῆς πληγῆς ἀποσπασθῇ τὸ βέλος,
κατόπιν τοῦ πολὺδακρυον τὸν θάνατον ἀφίνει.

Ἐμὲ δὲ πέπλος θλίψεως μὲ περιβάλλει μέλας,
χωρὶς τοῦ ἔλκουσ τῆς ψυχῆς τὸν πόνον ν' ἀποκρύπτῃ.
Τὸ δάκρυ δ' ἀπροσποίητον ἐκ τῶν βλεφάρων πίπτει,
στίλβον ὡς στίλβει ὁ ἀστὴρ εἰς θυελλῶν νεφέλας.

Ὁ στίχος οὗτος ἰδὲν συγκεφαλαιοῖ ἄρα γε, ὡς ἄσμα τελείον, τὴν ὅλην ἐννοίαν τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ λυρικῇ ταύτῃ συλλογῇ; Ναί, τῶντι, ἡ θλίψις εἶναι ὁ ἀστὴρ τῆς θρηνώδους καὶ τρυφερᾶς αὐτῆς μούσης· τὸ αἶσθημα τοῦ ὁποίου ὁ ἀνεξίτηλος τύπος ἀναφαίνεται καὶ εἰς τὰ διηγήματα, τὰ μετὰ τὰ ἐλεγεία γραφέντα. Τὰ διηγήματα ταῦτα εἶναι οὐδὲν ἄλλο ἐπίσης εἰμὴ ὕμνοι ἀδόμενοι εἰς τὴν ἱλαστήριον καὶ σωτηρίαν δύναμιν τῆς θλίψεως. Ὅσακις πρόκειται τὸ ἀγαπητὸν τοῦτο θέμα, ἡ γραφὶς ἐκείνη ἐπιτυγχάνει παθητικωτάτας εἰκόνας, εὐρίσκει λόγους κατανυκτικωτάτους. Ἡ ψυχὴ τῆς γυναικὸς ἀποκαλύπτει τότε ἅπαντα αὐτῆς· τὴν εὐαισθησίαν, καὶ ἡ ἀνάλυσις τῶν πικρῶν τῆς θυσίας ἡδονῶν ἀποδαίνει εἰς τὰς ἀφελεῖς αὐτὰς σελίδας πολὺ θελκτικωτέρα παρ' ὅτι ἐδύνατο νὰ παραστήσῃ αὐτὴν ὁ ξηρὸς τοῦ διδασκάλου τῆς ἠθικῆς κάλαμος.

Ἐκ τῶν προειρημένων ἔλαβεν ἴσως ὁ ἀναγνώστης ἐννοίαν τινὰ τοῦ πνεύματος τῶν συγγραφέων, τῶν ὁποίων μέρος ἀποτελεῖ τὸ παρὰ πόδας καταχωριζόμενον διήγημα. Τὸ διήγημα τοῦτο θέλει δικαιώσῃ, ἐλπίζομεν, τοὺς ἐπαίνους ἡμῶν· νομίζομεν δὲ, ὅτι ἔργα φέροντα τὸν τύπον ἠθικοῦ αἰσθήματος τοσοῦτον γεναίου καὶ διαυγοῦς, εἶναι σήμερον μάλιστα ἄξια τῆς προσοχῆς τοῦ κοινοῦ· διότι οἱ ἄνθρωποι οἱ παραγγέλλοντες τὴν εὐπίθειαν καὶ μετριοπάθειαν εἶναι, εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν, ὀλίγοι κατὰ δυστυχίαν, καὶ ἐν τούτοις αὐτῶν πρὸ πάντων ἡ φωνὴ δύναται νὰ φέρῃ σωτήρια καὶ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα.

• Τὴν ἱστορίαν ταύτην μὲ τὴν διηγῆθῃσαν, λέγει, ἐν τινι σημειώσῃ, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κυρία· οὐδὲ ἤθελον τὴν ἐπινοήσῃ. • ἡ δὲ ἀλήθεια αὕτη τῶν προκειμένων περιπετειῶν, αὐξάνει, καθ' ἡμᾶς, ἐτι μᾶλλον τὴν χάριν αὐτῶν.

Τὸ Διήγημα.

Ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν, ὅχι φαεινὸς καὶ φαεινὸς ὅλος εἶναι ὁ τῆς Ἰσπανίας ἢ τῆς Ἑλλάδος ἥλιος, τοῦ ὁποίου ἡ διαπυρὸς λάμψις, καταπλέγουσα τὸν ὀρίζοντα, ἀνακαλῇ αἰφνης εἰς τὸ εἶναι πᾶσαν πνοὴν, αἱ δὲ χροοειδεῖς ἀκτῖνες, ἀναμιγνύμεναι μετὰ τῆς κυανῆς χροῖας τοῦ μεσημβρινοῦ οὐρανοῦ, παρέχουσιν εἰς τὰ πάντα χυμὸν καὶ ῥώμην· ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς τῆς Ὀλλανδίας γῆς. Διὰ τῶν ὑπανοιγομένων νεφῶν κατῆρχετο φῶς ὠχρὸν, ἄθερμον καὶ ἀλαμπές, ἡ φύσις ἅπαντα ἐγείρετο ἀνεπαίσθητως ἀπὸ τοῦ ὕπνου, καὶ διετέλει νεναρκωμένη ἐτι, ἂν καὶ δὲν ἐκοιμᾶτο ἤδη. Ἡ ἀναδίωσις ἐκείνη ἦτο σιωπηρά· οὐδεμίᾳ κραυγῇ, οὐδὲν χαρμόσυνον ἄσμα, οὐδὲν πτερύγισμα πτηνῶν, οὐδὲν ποιμνίων βλήχημα χαιρετίζει τὴν ἡμέραν. Οἱ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν θινῶν καλάρμιοι φραγμοὶ λυγίζονται ὑπὸ τῆς αὔρας, καὶ ἡ ἄμμος τῆς παραλίας, ὑπερπηδῶσα τὸ ἀθηνὲς τοῦτο πρόχωμα, πί-

πει ἐπὶ τῶν λειμῶνων καὶ καλύπτει τὴν γλῶσση αὐτῶν διὰ σκέπης κινητῆς. Ποταμὸς κιτρινωπὸς καὶ βεδρυμένος ὑπὸ τῆς ἰλύος τῶν ὄχθων αὐτοῦ, ῥέει ἡρέμα, ἀπρόθυμος, ἄχαρις, πρὸς τὴν ἀπεκδεχομένην αὐτὸν θάλασσαν. Μικρόθεν τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο καὶ ἡ πέριξ χώρα ἔχουσι τὸ αὐτὸ χρῶμα καὶ πρίστανται εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ὡς πεδίων ἀμυῶδες, ἐκτὸς εἰς ἀκτίς φωτός, θλασθεῖσα ἐκ τοῦ ῥεῖθρου, ἀποκαλύψῃ, δι' ἀργυροφειγγοῦς ὀλκῶν, τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥεῖμα. Πλοῖα ῥα πολύφορτα προδύνουσι ῥομουλκούμενα ὑπὸ ζεύγους ἵππων, οἵτινες βυθίζουσι τοὺς ῥωμαλέους αὐτῶν πόδας εἰς τὴν ἄμυν, τοὺς ἀνατύρουσι, τοὺς βυθίζουσι καὶ προχωροῦσι μὴ σπεύδοντα πρὸς τὸν σκοπὸν, μὴ φροντίζοντα περὶ τοῦ κόπου. Ὅπισθεν αὐτῶν, περιπατεῖ χωρὶκὸς φέρων μάλιστα ἐπὶ τοῦ ὤμου· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν βιάζει τοὺς ἵππους του· δὲν κυττάζει οὔτε τὸν ποταμὸν τὸν ῥέοντα, οὔτε τὰ κτήνη τὰ σύροντα, οὔτε τὸ παρεπόμενον πλοῖαριον, περιπατεῖ, καί, διὰ τὴν φθιάτῃ, ἐπιμένει μόνον περιπατῶν.

Τοιαύτῃ δὲν εἶναι ἐν γένει ἡ ὄψις τῆς Ὀλλανδίας, ἀλλὰ τοιαύτῃ εἶναι ἡ εἰκὼν ἡ προσβάλλουσα τοὺς ἀπηυδνηκότες ὀρθαλμοὺς τοῦ περιηγητοῦ, τοῦ διατρέχοντος τὸ βορειότερον τῆς χώρας ταύτης μέρος, ἧτις, πλέον πάσης ἄλλης, φαίνεται ἐπιτετραμμένη τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δόγματος τοῦ κυρίου, τοῦ εἰπόντος πρὸς τὴν θάλασσαν, μέχρι τοῦδε στήσῃ καὶ αὐχὺν ὑπερβῆσθαι.

Ἡ σιωπὴ αὐτῇ, ἡ ἡρεμία τῶν ὄντων καὶ τῶν πραγμάτων, τὸ γλυκὺ φῶς, οἱ μαλακοὶ χρωματισμοί, τὰ ἄδρανῃ πεδία, δὲν στεροῦνται ποιητικῆς τινος χάριτος. Παντοῦ ὅπου ὑπάρχει σιωπὴ καὶ χώρας ἑκτασις, ἡ ποίησις δύναται νὰ εὖρῃ τροφήν, διότι ἔχει ποικίλας ὀρέξεις, καὶ ἂν ἀγαπᾷ τὰ χαρμόσυνα χωρία, δὲν ἀποστρέφεται οὐδέ τὰς θλιβεράς ἐρήμους, ἀλλὰ, ὡς τὸ ἐλαφρὸν πτηνόν, δύναται παντοῦ νὰ ἐπικαθῇ, παντοῦ νὰ εὖρῃ στήριγμα καὶ κάθισμα, καὶ πολλάκις ἐν καὶ μόνον χορτάριον ἀρκεῖ εἰς αὐτήν.

Ἡ Ὀλλανδία, τὴν ὁποίαν ὁ ποιητὴς Βούτλερος ὠνόμαζε μέγα πλοῖον θεηγεκῶς ἐπὶ τῶν ἀγκυρῶν αὐτοῦ σαλεῖσθαι, ἔχει τὴν καλλονὴν τῆς, ὅταν τὴν βλέπῃ τις μετ' ὄμμα σκεπτικόν· διότι ὁ τοιοῦτος θέλει θαυμάσει, βραδέως μὲν, ἀλλ' ὁμοῦς ἐπὶ τέλους θέλει θαυμάσει τὴν γῆν αὐτήν, τὴν ἀδιαλείπτως πρὸς τὴν θάλασσαν παλαίουσαν καὶ καθ' ἑκάστην ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς ἀμυνομένην, τοὺς καρτερικοὺς καὶ γενναίους ἐκεῖνους ἄνδρας, οἵτινες ὅπισθεν καταστραφέντος προτεχνίσματος ἐγείρουσιν ἀμέσως προτεχνίσμα ἕτερον, τὰς πόλεις ἐκεῖνας, αἵτινες ἀντιτάττουσι τοὺς λιθίνους αὐτῶν περιβόλους εἰς τὴν φορὰν τῶν ὑδάτων καὶ τ' ἀναγκάζουν νὰ τρέχωσι μὲν τὴν διαγραφεῖσαν αὐτοῖς ὁδόν, νὰ περιστῇλονται δὲ ἐντὸς τῆς ὀρυχθείσης κοίτης· ἐπειτα δὲ καὶ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνης τῆς στάσεως καθ' ἃς τὸ ὕδωρ, ἐνθυμούμενον τρόπον τινὰ τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ φύσιν, ζητεῖ νὰ ἀνακτῇ τὴν ἀνεξαρτησίαν του, πλημμυρεῖ, κατακλύζει, καταστρέφει, καὶ, τελευταῖον, δαμαζόμενον ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἀνθρώπου, προδύναται καὶ πειθαρχεῖ ἐκ νέου. Ὁ βίος ὁλος ὁμοιάζει ἐνταῦθα τὴν ἐσπέραν τὴν ἐπερχομένην μετὰ μεγάλῃν μάχην, διότι βλέπεις ἐν αὐτῷ κόπον,

ἐπαρσιν, θρίμβον. Ὁ ἀπαθὴς τῶν χωρῶν αὐτῶν κίτοικος κατέχει τὸ ἐλαττήριον ἐκεῖνο παντὸς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πράγματος, τὴν θέλησιν. Εἶναι βεβαίως περὶ τῆς ἐπιτυχίας, διότι θέλει εἶναι ἀταραχῆς, διότι εἶναι ἰσχυρὸς· πράττει βραδέως, διότι σκέπεται. Ὑπάρχει ἐν τῇ σιωπῇ τῶν σπουδαίων πραγμάτων καλλονή τις, τὴν ὁποίαν ἡ ψυχὴ μας πρέπει νὰ ἀτχοληθῇ νὰ ἐννοήσῃ, καθὼς ἐννοεῖ τὴν ἁρμονίαν τοῦ ἄτματος, καθὼς βλέπει τὸ χρῶμα τὸ λαμπρόν.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος, μικρὸν ἀκάτιον κατέπλεε ταχέως τὸν ποταμὸν, ἰσχυρῶς ὑπὸ δύο κωπῶν ἐλαυνόμενον, αἵτινες, πλήττουσαι τὸ ὕδωρ, ἐσχημάτιζον ἀφρώδεις ἀπὸ αὐτοῦ πίδακας. Εἷς καὶ μόνος ἄνθρωπος ἦτον ἐν τῷ ἀκατίῳ, νέος, ὕψηλός, εὐκαμπτος, πλήρης δεξιότητος καὶ ῥώμης· παρέπλεε δὲ παρὰ τὴν ἐλικροειδῆ ὄχθη, ἀποφεύγων ν' ἀναχθῇ εἰς τὰ μέσα τοῦ ποταμοῦ, ἂν καὶ ὁ δρόμος του ἤθελεν ἀποβῇ ἐκ τούτου ταχύτερος, αὐτὸς δὲ ἐσπευδεν, ὡς ἂν ἐφοδεῖτο μήπως δὲν προφθάσῃ ἐν καιρῷ. Ἀλλὰ κατὰ τὴν πρωϊνὴν ταύτην ὥραν, ἡ πεδιάς ἦτον ἔρημος καὶ μόνον τὰ πτηνὰ ἐξυπνίσαντα εἶχον προλάβει τὸν νέον. Εἶχε δὲ ἀποθέσει πλησίον του τὸ μέγα αὐτοῦ πῖλινον καὶ λευκόφατον σκιαδίον, ἡ ξανθὴ αὐτοῦ κόμη ἀνερρίπτετο πρὸς τὰ ὀπίσω ἀπὸ τοῦ πλήττοντος τὸ πρόσωπόν του ἀνέμου, ὥστε τίποτε δὲν ἐκάλυπτε τοὺς εὐρύθμους αὐτοῦ χαρακτῆρας, τὸ πλατὺ μέτωπον καὶ τοὺς σκεπτικούς ὀλίγον ὀρθαλμοὺς, οἱ οἱ εἶναι συνήθως οἱ ὀρθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀρχῆς. Ἐφερεν ἔνδομα φοιτητοῦ τῶν πανεπιστημίων τῆς Γερμανίας, καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν νεότητά του ἐφαίνετο, ὅτι δὲν εἶχε μέχρι τοῦδε ζῆτει εἰμὴ ἐπὶ τῶν σχολικῶν βάθρων καὶ ὅτι νέος ἦτο δι' αὐτὸν εἰσέτι ἡ ἡδονὴ τοῦ νὰ αἰσθάνεται τὴν ὁρότον τῆς πρωΐας ὑγραίνουσαν τὸ μέτωπόν του, τὸν ἀνεμὸν χαδεύοντα τὴν κόμην του καὶ τὸν ποταμὸν σύροντα αὐτὸν διὰ τοῦ ἀκατίου. Ἐσπευδε δὲ, διότι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν ζωὴν στιγμαὶ καθ' ἃς ἀείποτε ἀπατῶμεθα περὶ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ χρόνου καὶ ἐνῶ τὸν προλαμβάνομεν, νομίζομεν ὅτι ὑστεροῦμεν· ἴσως διότι, ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνγκάσωμεν τὰς ὥρας νὰ ἐπισπεύτωσι τὸν δρόμον των, προτιμῶμεν τοῦλάχιστον νὰ περιμένωμεν ἐκεῖ ὅπου θέλει ἔλθῃ τὸ περιμενόμενον· ἡ ἀνυπομονησία ἡμῶν εἶναι τότε ἡσυχότερα, καὶ ὡς ἀρχὴν τῆς εὐτυχίας θεωροῦμεν τὴν τοιαύτην προσδοκίαν.

Τὸ μικρὸν ἀκάτιον, ἀποῦ ἐκαμψε μίαν τῶν ἐξοχῶν τῆς ὄχθης, ἦτις προσχώρει ἐν εἰδῇ ἀκρωτηρίου, ἤρχισε νὰ πετᾷ ταχύτερον ἀκόμη, ὡς ἂν ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος τὸ διεύθυνεν εἶχε διακρίνει τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ἔτρεχε. Τῶνόντι μετ' ὀλίγον τὸ χωρίον μετέβαλλεν ὄψιν· λιθαδίον κατήρχετο ἐνταῦθα πρὸς τὸν ποταμὸν, πυκνὴ δ' αἵμασι καὶ ἰστέων σχεδὸν ἐξερίζομένων καὶ κεκλιμένων πρὸς τὸ ὕδωρ, ἀπετέλει πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τὸν φραγμὸν τοῦ λιθαδίου. Ἐντὸς μικροῦ, τὸ ἀκάτιον ἐρθασεν ὑπὸ τὴν σκεπὴν τῶν ἰστέων καὶ ἐστάθη ἐκεῖ· αἱ κῶπαί του κατέπεσον ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ἄλυσαι δὲ, ῥιφθεῖσα εἰς κλάδον δένδρου, προσέδεσε τὴν λέμβον, ἧτις ἐσάλευσεν ἤδη ἡρέμα, δονουμένη ὑπὸ τοῦ ῥεύματος. Ὁ νέος ἠγέρθη, καί, διὰ μέσου τοῦ φυλλώματος,

ἐκύτταξε μακράν· ἔπειτα, μὴ πιστεύων τὸν ὀφθαλμόν του, ἐψιθύρισε τὴν ἐπωδὴν ἄτματος καὶ θρήνου ἐρωτικοῦ, οἷους ἀπαντῶμεν εἰς πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Ἡ φωνή του, κατ' ἀρχάς ἀμυδρά, διὰ νὰ μὴ συμβῇ ἀπότομος μετάβασις ἀπὸ τῆς σιωπῆς, εἰς τὸν θόρυβον, ἀνυψώθη βαθμηδὸν περὶ τὰ τέλη τῆς ἐπωδῆς· ἀλλ' οἱ εὐφρογγοὶ ἐκεῖνοι ἦχοι, διαπεράτταντες τὸ φύλλωμα, κατέπεσον ἀναπόκριτοι ἐπὶ τῆς γλῶσσης τοῦ λιβαδίου.

Τότε ὁ νέος καθήσας ἐθεώρησε τὴν περὶ αὐτὴν γαλήνιον εἰκόνα. Τὸ λευκόραϊον στερέωμα ἐφαίνετο μελαγχολικὸν εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὸ ἐκύτταξε μὴ φέρων ἐντὸς τῆς καρδίας του οὔτε χαρὰν, οὔτε ἐλπίδα· ὁ ποταμὸς ἐκύλιεν ἀθόρυβος τὰ ψυχρὰ καὶ θολὰ αὐτοῦ ὕδατα. Ἀριστερᾷ, ἡ πεδιάς ἐξετείνεται ἀχανὴς καὶ λεία. Ὀλίγοι τινὲς μύλοι ἀνύφουσι εἰς τὸν ἀέρα τὰς μεγάλας καὶ ἱκετηρίου αὐτῶν πτέρυγας, τὰς ἐπικαλουμένας τὸν ἀνεμον, ὁ δὲ ἀνεμος, ἀδύνατος ὢν, παρήρχετο πλησίον των, ἐγκαταλείπων αὐτὰς ἀκινήτους. Δεξιᾷ, εἰς τὴν ἄκρην τοῦ μικροῦ λιβαδίου τὸ ὁποῖον κατήρχετο πρὸς τὰς ἰτέας καὶ μόνον αὐτὸ ἐπρατίνιζεν εἰς τὸν αὐχμηρὸν ἐκεῖνον ὀρίζοντα, ἐφαίνετο οἰκία τετράγωνος, κατεσκευασμένη ἐκ πλίνθων ἐρυθρῶν, μεμονωμένη, σιωπηρὰ, εὐρυθμὸς καὶ κατηφής. Οἱ πυκνοὶ καὶ πραεινωποὶ ὕλοι τῶν παραθύρων τῆς δὲ ἀντηνάκλων τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου· ἐπίχρυσοι ἀνεμοδείκται ἀπετέλουσι ἐπὶ τῆς στέγης ἀλλόκοτα σχήματα πραϊαὶ διέγραφον τετράγωνα ἐπὶ τῆς ἁμμου τοῦ κήπου· ὀλίγα δὲ λείρια (λαλίδες), κλίνοντα τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, τὰς ἐχούσας ὄγκον δυσανάλογον ὡς πρὸς τὸν καυλόν, καὶ τινες θαλαίαι, δεδεμέναι εἰς ὑπόδαθρα ἐκ ξύλου λευκοῦ, ἦσαν τὰ μόνα ἄνθη τὰ ὁποῖα ἐθαύλον αὐτόθι, πεπνιγμένα ἐντρούτοις καὶ αὐτὰ καὶ περιετοιχισμένα ὑπὸ μικρῶν πυξίνων φραγμῶν· ὥστε ὁ ἀνεμος, περάτας ἐπὶ τῶν χαλύκων ἐκείνων, οὐδεμίαν ἀπέφερεν εὐωδίαν. Εὐάριθμα καὶ καχεκτικά δένδρα, δοῦλα τῆς ἰδιορρυθμίας τοῦ κυρίου, ἦσαν κεκλαδευμένα ἐν εἰδεί θριγκωματος ἢ ἄλλας μυρίας ἐλάμβανον παραδόξους μορφάς, τὰ δὲ φύλλα αὐτῶν ἦσαν σκεπασμένα ἀπὸ κονιορτόν. Πήλινά τινα ἀζάλματα ἵσταντο εἰς τὰ ἄκρα τῶν δενδροστοιχιῶν, αἵτινες διέγραφον ἐντὸς στενωπάτου διαστήματος πολυπλοκωτάτας περιστροφάς· ἀλλὰ μία τῶν δενδροστοιχιῶν αὐτῶν ἔφερε πρὸς τὸν ἰτεῶνα. Ἐκεῖ τελευταῖον ἡ φύσις ἀνελαμβάνει τὸ κράτος αὐτῆς καὶ ὁ ὀφθαλμός, ἀπηυδηκώς ἀπὸ τῆς θεᾶς τῆς κατοικίας ταύτης, ἀνεπαύετο με εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῶν ἐλευθέρως καὶ αὐτομάτως φουμένων δένδρων καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ῥέοντος εἰς τοὺς πόδας αὐτῶν· τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶχεν ὑποκαίψει τὸ ἔδαφος καὶ προσβάλλει τὰς ρίζας τῶν δένδρων, ὅθεν αἱ ἰτέαι ἐνευσαν πρὸς τὸν ποταμὸν καὶ τὰ κεκλιμένα αὐτῶν στελέχη ἐσχηματίζον γεφύρας κινητάς, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἔλειπεν εἰμὴ ἑτέρα ὀχθῇ. Ἐν τούτοις ἡ ἀκτὴ, ἐφ' ἧς ἐστηρίζοντο, ἦτον εἰσέτι ἀρκετὰ ὑψηλὴ, ὥστε διάστημά τι ἐχώριζε τὰ ἐξερριζωμένα δένδρα ἀπὸ τοῦ κάτωθεν αὐτῶν ῥέοντος ὕδατος. Τινὲς μόνον κλάδοι, μακρότεροι τῶν ἄλλων, ἐθίγον τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐλάμβανον ἀπὸ τοῦ ῥεύματος διηγεκὴ κίνησιν. Οἱ δὲ κλώνες αὐτῶν

ἐλαμπον ὑποβρύχιοι καὶ ἐφαίνοντο τεθλιμμένοι διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν ῥοὺν τοῦ ὕδατος.

Ὑπὸ τὸν πράσινον ἐκεῖνον θόλον εἶχεν ἀράξει τὸ ἀκάτιον, καὶ ἐκεῖ ὁ νέος μας καθήσας σύννους ἐκύτταζε πότε τὸν σκυθρωπὸν, ὡς ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐρανὸν καὶ πότε τὸ ἄδηλον, ὡς ἡ τύχη αὐτοῦ, ῥεῦμα. Τὰ φύλλα τῶν ἰτεῶν ἐχαδεύον τὸ μέτωπόν του δσάκις οἱ κυματισμοὶ τῆς λέμβου τὴν ἐπλησίαζον εἰς τὰ δένδρα· ἡ μία τῶν χειρῶν του, κρεμασμένη ἐξω τοῦ πλοιαρίου, ἐδροσίζετο εἰς τὸ ὕδωρ· αὖρα ἐλαφροτάτη, γλυκυτάτη, ἐπνεεν ἐπὶ τῆς κόμης του· μικρά τινα καὶ ἀκατονόμαστα ἄνθη, θαλλήσονται εἰς τοὺς πόδας τῶν ἰτεῶν καὶ ἐν σκέπῃ τῆς σκιᾶς των, ἐξέπεμπον πρὸς τὸν ποταμὸν ἐκ διαλειμμάτων ἀρώματα, κατὰ τὰς ἀστάτους ἐπιφορὰς τοῦ ἀνέμου· πτηνὸν κεκουμμένον εἰς τὰ φύλλα ἐκεῖ ἄδει ἐρωτικὴν τινα μελωδίαν, ὁ δὲ νέος σπουδαστής, ὀνοούμενος ἐν τῷ ἀκατίῳ του, περιέμενε τὴν γυναῖκα τὴν ὁποῖαν ἠγάπα. Ὁ ἀγνώμων! κατηγόρει τὸν χρόνον βραδύτητος, τὸν ἔλεγε νὰ σπεύσῃ καὶ ἦτον ἀναίσθητος πρὸς τὰς χάριτας τῆς παρούσης ὥρας. Ἄ! ἐὰν γηράσῃ, ὅπως οὐ θέλει αἰσθανθῇ ὅτι ἡ τύχη παρεῖχεν εἰς αὐτὸν τότε τοὺς γλυκυτέρους τῆς ζωῆς θησαυροὺς, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν νεότητά.

Αἶφνης ὁ σπουδαστής ἐσκίρτησεν ἐντὸς τοῦ ἀκατίου, καί, τείνας τὸν λαιμόν, στήσας δὲ τὸν ὀφθαλμόν ἐπὶ τῶν φύλλων τοῦ ἰτεῶνος, ἐπρόσεξε, μόλις τολμῶν ν' ἀναπνεύσῃ. Τὰ φύλλα ἐχωρίσθησαν, καὶ προσώπον νέας κόρης, σχεδὸν παιδὸς, ἐπεφάνη εἰς τὰ ὄμματα τοῦ σπουδαστοῦ.

— Χριστίνα! ἀνέκραξεν οὗτος.

Ἡ νέα κόρη ἔβαλε τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ μᾶλλον κεκλιμένου τῶν λοιπῶν στελέχους, ἔπειτα, καθήσασα ἐπιτηδείως ἐπὶ τοῦ κινητοῦ τούτου βάθρου, τὸ ὁποῖον, ὅσον ἐλαφρὸν καὶ ἂν ἦτον τὸ ἐπιτελὲν βάρος, ἤρχισε νὰ σαλεύῃ, ἀναμείζασα τὸν ἕνα τῶν βραχιόνων εἰς τοὺς καταπίπτοντας πρὸς τὸ ὕδωρ κλάδους, καὶ νεύσασα οὕτω, ἠδυνήθη νὰ προτείνῃ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν φίλον τῆς· ὁ δὲ τὴν ἐσφιγξε περιπαθῶς. Τότε ἡ νέα κόρη ἀνέκυψε, τὸ δένδρον, ὀλιγώτερον ἢ δὴ ὄν βεβαρυμένον, ἐφάνη πειθόμενον εἰς τὴν θέλησίν της καὶ ἀνεγειρόμενον ἐπὶ μικρὸν, ὁ δὲ νέος, καθήμενος ἐν τῷ ἀκατίῳ του, ἐλάλησεν ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψωμένους πρὸς τὴν ἰτέαν, ἐφ' ἧς ἐστηρίζετο ἐκεῖνη τὴν ὁποῖαν ἠγάπα.

Ἡ Χριστίνα Ἀμβέργη οὐδένα εἶχε τῶν διακριτικῶν χαρακτήρων τῆς γῶρας ἐν ἧ ἐγεννήθη. Κόμη κορακία περιζώννυε διὰ πυκνῶν πλοκαμῶν τὴν ζωηροτάτην καὶ ἐμφαντικωτάτην μορφήν της. Οἱ μεγάλοι καὶ γλαφυροὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ εἶχον βλέμμα ὀξύ, πρὸς τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε τολμήσῃ ν' ἀντιδλέψῃ τὸ ψεῦδος· ὀφρὺς δὲ ὀρθιοὶ σχεδὸν καὶ λάσιοι, ἤθελον ἴσως καταστήσῃ τὴν νεαρὰν ἐκείνην κεφαλὴν αὐστηροτέραν τοῦ ὄντος, ἐὰν χαριεστάτη τις ἀπλότης καὶ ἀφέλεια δὲν ἀνεδείκνυνεν αὐτὴν παιδικὴν μᾶλλον ἢ γυναικίαν. Ἡ Χριστίνα ἦτο δεκαπέντε ἐτῶν· ἀργυροῦς στεφανίσκος περιέκλειε τὸ μέτωπον αὐτῆς καὶ τὴν μέλαιναν κόμην· κατὰ τὸ ἔθος τοῦ τόπου της, τοῦτο ἦτο τὸ κόσμημα τῶν ἐορτασίμων ἡμερῶν· ἀλλὰ ἡ νέα Ὀλλανδὴ ὡς

μεγίστην τῶν ἐορτῶν ἐθεώρει τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐβλεπε τὸν φίλον της. Ἐφερε δὲ ἔνδυμα ἐξ Ἰνδοστίκτου ὑφάσματος, χρώματος γαλανοῦ, καὶ ὁ μαυρὸς μεταξωτὸς ἐπενδύτης, ὅστις ἐπρεπε νὰ περικλύπτῃ τὸ ἀνάστημά της, ἦτον ἐπιτεθειμένος ἐπὶ τῆς κόμης της καὶ κατέπιπτεν ἐπὶ τῶν ὤμων, διὰ νὰ τὴν ἀποκρύπτῃ ἐντελέστερον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, οἵτινες ἠδύναντο νὰ τὴν κατασκοπεύσωσιν. Οὕτω δὲ καθημένη ἐπὶ στελέχους, περιστοιχισμένη ὑπὸ κλάδων, καὶ ἐγγίζουσα σχεδὸν εἰς τὸ ὕδωρ, ὡς ναῖς τις, ἡ Χριστίνα ἦτο χαριεστάτη. Ἀλλ' ὅμως, ἂν καὶ ἦτο νέα, καὶ ὠραία, καὶ ἀγαπητή, βαθεῖα αὐδὲν ἦττον μελαγχολία ἦτον ἐντετυπωμένη εἰς τὸ πρόσωπόν της. Ὁ σύντροφός της τὴν ἐκύτταζε θλιβερῶς, καὶ οἱ ὕγροι αὐτοῦ ὀφθαλμοὶ ἐπληροῦντο σχεδὸν δακρύων.

— Ἐρθετε, εἶπεν ἡ νέα κύπτουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν φίλον της, Ἐρθετε, μὴν ἦται τόσον τεθλιμμένος! Καὶ σὺ κ' ἐγὼ ἔχομεν τόσον καιρὸν ἀκόμη νὰ ζήσωμεν, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸν παράσωμεν ὅλον δυστυχεῖς. Ἐρθετε, θέλουν ἔλθαι ἀγαθώτεραι ἡμέραι.

— Χριστίνα, μὲ ἀπεποιήθησαν τὴν χειρὰ σου, μὲ ἐκλείσαν τὴν θύραν τῆς κατοικίας σου, θέλουν νὰ μᾶι χωρίσωσι, θέλουν ἐπιτύχει εἰς τοῦτο, αὔριο ἴσως!...

— Ποτέ!... ἀνέκραξεν ἡ νέα κόρη, καὶ τὸ βλέμμα της ἐξέλαμψεν ὡς ἀστραπή! ἀλλὰ, ὡς ἀστραπή ἐπίσης, τὸ πύρινον ἐκεῖνο βλέμμα δὲν διήρκεσεν εἰμὴ μίαν στιγμὴν, καὶ ἀμέσως διεδέχθη αὐτὸ γαλήνιος θλίψις.

— Ἄν ἤθελες, Χριστίνα! ἂν ἤθελες!... πόσον ἦτον εὐκόλον νὰ φύγωμεν μαζὶ, νὰ ἐνώσωμεν τὴν τύχην μας ἐπὶ ξένης γῆς καὶ νὰ ζήτωμεν ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον, μεμονωμένοι καὶ εὐτυχεῖς!... ἤθελα σὲ ὑπάγει εἰς χώρας ὅπου ὁ ἥλιος λάμπει, καθὼς λέγεις ὅτι τὸν βλέπεις λάμποντα εἰς τὰ ὄνειρά σου! ἤθελα σὲ φέρει εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὑψηλῶν ὄρεων ἀπὸ τῶν ὁποίων ὁ ὀφθαλμὸς ἀνακαλύπτει ὀρίζοντα ἀχανῆ. ἤθελες ἶδει δάση ὠραῖα, τῶν ὁποίων ἡ χλόη μυρίουσ ἔχει χρωματισμοὺς, ἤθελες ἀναπνεύσει ἀέρα αἰθριον καὶ δροσερόν καὶ ἤθελες λησμονῆται αὐτὴν τὴν ὀμίχλην, τὴν ὑγρὰν αὐτὴν γῆν, τὰ μονότονα αὐτὰ πεδία! ἡ ἀγάπη μας ἤθελεν εὑρεῖ παράδεισον ἄξιον αὐτῆς!

Ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ Ἐρβέρτου, ἡ νέα κόρη ἐξήπτετο καὶ ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει ὅσα ἐκεῖνος διηγείτο· τὸ φλογερὸν αὐτῆς βλέμμα ἐκύτταζε τὸν ὀρίζοντα, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν ὑπερπηδῇ, τὸ στόμα της ἀνοιγε, ὡς ἂν ἤθελε ν' ἀναπνεύσῃ τὸν ὀρεινὸν ἀνεμὸν· ἀλλ' αἰφνης, ἐπικλύψασα διὰ τῆς χειρὸς τοῦς ὀφθαλμοὺς καὶ βαθεῶς στενάξασα — Ὅχι, ἀνέκραξεν, ὄχι, πρέπει νὰ μείνω ἐδῶ!... Ἐρθετε, αὐτὴ εἶναι ἡ πατρίς μου, ἰδιαιτὶ πάσχω ἐν αὐτῇ, διατί μὲ προξενεῖ τοσαύτην θλίψιν; Εἰς τὰ ὄνειρά μου, ἐνθυμοῦμαι ἄλλον τινὰ οὐρανόν... καὶ γῆν τινὰ ἄλλην... ἀλλ' αὐτὰ εἶναι ὄνειρα! Ἐγεννήθην ἐδῶ καὶ δὲν ἐπέρασα ποτὲ τὸν φραγμὸν τοῦ λιθαδίου μας. Ἡ μήτηρ μου μὲ ἐθαυακάλισε μὲ τ' ἄσματα τῆς Σεβιλλίας, τῆς πατρίδος της· μὲ διηγῆθη πολλὰ περὶ Ἰσπανίας, ὥστε ἡ-

γάπησα τὴν ἄγνωστον ταύτην χώραν, καθὼς ἀγαπῶμεν φίλον ἀπόντα, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν πάλιν!...

Καὶ τὸ βλέμμα τῆς νέας ἐπλανήθη τεθλιμμένον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἤρχιστε νὰ καλύπτῃ πυκνὴ ὀμίχλη. Ῥανίδες τινὲς βροχῆς ἔπεσον ἐπὶ τῶν φύλλων· αὕτη δὲ ἐσταύρωσε τὸν ἐπενδύτην ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ, προσβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἀνετριχίασεν ὅλη.

— Ἄφες με, Χριστίνα, διότι πάσχεις! Ἐπίστρεψε εἰς τὴν κατοικίαν σου, καὶ, ἐπειδὴ δὲν θέλεις νὰ δεχθῇς οὔτε τὴν στέγην, οὔτε τὴν ἐστίαν μου, ὑπάγε πρὸς ἐκείνους οἵτινες δύνανται νὰ σὲ στεγάσωσι καὶ νὰ σὲ θερμάνωσι.

Γλυκὺ μειδίαμα παρέθιξε τὰ χεῖλη τῆς Χριστίνας.

— Φίλε μου, εἶπε, πλησίον σου προτιμῶ τὴν βροχὴν τὴν ὑγραίνουσαν τὴν κόμην μου, προτιμῶ τὸ πτέλεχος αὐτό, τὸ ἀνώμαλον καὶ τραχὺ, προτιμῶ τὸν ἀνεμὸν αὐτὸν ἐξ οὗ ἀνατριχιάζω, παρὰ νὰ κάθημαι εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν μακρὰν ἀπὸ ἐσέ, πλησίον δὲ τοῦ πυρὸς τῆς μεγάλης ἐστίας. Ἄ! μὲ πόσην ἀγαλλίασιν, μὲ πόσον θάρρος, ἐστηριγμένη ἐπὶ τοῦ βραχίονός σου, ἤθελον ἀναχωρῆται περὶ διὰ νὰ γυρίσω τὸν κόσμον ὅλον, μὴ φέρουσα ἄλλο ἀγαθὸν εἰμὴ τὸν ἔρωτά σου, εἰάν... εἰάν...

— Καὶ τί σὲ κρατεῖ λοιπὸν, Χριστίνα; μήπως ἡ στοργὴ τοῦ πατρὸς, ἡ ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν, ἡ ἡ εὐτυχία τῆς πατρικῆς οἰκίας;

Ἡ νέα κόρη ὠχρίασε.

— Δὲν ἐπρεπεν, Ἐρθετε, δὲν ἐπρεπε νὰ ὁμιλῶς τοιαυτοτρόπως! Ἠξεύρω κάλλιστα ὅτι ὁ πατήρ μου δὲν μὲ ἀγαπᾷ, ὅτι αἱ ἀδελφαί μου δὲν ἔχουσι στοργὴν πρὸς ἐμὲ, ὅτι ἡ κατοικία μου εἶναι κατηφής, τὸ ἡξεύρω, ὦ! ναί, τὸ ἡξεύρω... ἡξεύρω πρὸ πάντων, ὅτι σὲ ἀγαπῶ καὶ θέλω ἀναχωρῆται... εἰάν ἡ μήτηρ μου συγκατανεύσῃ εἰς τοῦτο.

Ὁ νέος ἐκύτταξε τὴν φίλην του μὲ ἀπορίαν.

— Παιδί! τὴν εἶπε, τῷποτε συναίνεσις τοιαύτη δὲν θέλει ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς μητρὸς σου· αὐτὰ εἶναι πράγματα τῶν ὁποίων πρέπει τις νὰ ἔχῃ τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν ἐντὸς τῆς καρδίας του... καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν πρέπει νὰ ἀκούῃ τὴν κρίσιν τῶν ἄλλων· ἡ μήτηρ σου ποτὲ δὲν θέλει εἰπεῖ ναί!

— Ἐνδέχεται! ἀπήντησεν ἡ Χριστίνα, ἐμβριθῶς καὶ βραδέως· ἡ μήτηρ μου μὲ ἀγοπᾷ, διότι τὴν ὁμοιάζω, καὶ ἡ καρδιά της γνωρίζει καλὰ τὴν καρδίαν μου· ἡ μήτηρ μου ἡξεύρει ὅτι τὸ εὐαγγέλιον λέγει, ὅτι ἡ γυνὴ θέλει ἐγκαταλείψει τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ τὴν μητέρα διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν σύζυγόν της· ἡξεύρει τὸν ἔρωτά μου, καὶ ἀπ' οὗ σὲ ἀπηγόρευσαν νὰ ἔρχεσαι εἰς ἡμᾶς, δὲν ἔχυσαν ἐν δάκρυ χωρὶς νὰ τὸ παρατηρήσῃ ἡ μήτηρ μου, καὶ χωρὶς ἀμέσως νὰ λάμψῃ δάκρυ ἕτερον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της, εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἰδικοῦ μου. Δὲν γνωρίζεις τὴν μητέρα μου, Ἐρθετε! Ὑπέφερε, βεβαίως, καὶ αὕτη πολλὰ καὶ ἡξεύρει ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην ὀλίγης τινὸς εὐτυχίας ἐν τῷ βίῳ, καθὼς ἔχομεν ἀνάγκην ἀέρος διὰ νὰ ἀναπνεύσωμεν. Ὅχι, τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἤθελε μὲ φανῇ παράδοξον καμμίαν ἡμέραν, φιλοῦσα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου, καθὼς

κάμνει κάθε βράδυ όταν είμεθα μόνκι, νὰ μὲ εἰπῇ· "Υπαγε τέκνον δυστυχές!

— Δὲν τὸ πιστεύω, Χριστίνα· ἐξεναντίας θέλει σὲ εἰπεῖ νὰ ὑπακούσῃς, νὰ παρηγορηθῇς, νὰ λησμονήσῃς, καὶ τοῦτο θέλει εἶναι ὁ θάνατός μου!

— Νὰ λησμονήσω, "Ερβερτε! ἡ μήτηρ μου δὲν λησμονεῖ ποτὲ, ἀλλ' ἐνθυμεῖται διὰ παντός τοῦ βίου· ἡ λήθη εἶναι ἡ καταφυγὴ τῶν ἀνάνδρων καρδιῶν. "Οχι, κανεὶς δὲν θέλει μὲ εἰπεῖ νὰ λησμονήσω.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Χριστίνας ἐξήστραψαν πάλιν ὑπὸ ζοφεροῦ πυρός· ἀλλ' ἡ ἀκαριαία αὐτῶν λάμψις, μόλις φωτίσασα τὸ νεαρὸν ἐκεῖνο μέτωπον, ἐσβέννυε καὶ ἐφαίνετο μᾶλλον ἀποκαλύπτουσα τὸ μέλλον τῆς γυναικὸς ταύτης ἢ εἰκονίζουσα τὸ ἐνεστώδες. Ψυχὴ διάπυρος ἐσκήνου ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἡ ψυχὴ αὐτὴ δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποβάλλει τὸ βρεφικὸν εἶλημα (τὸ περικάλυμμα), ἀγωνιζομένη δὲ νὰ προκύψῃ ἀπὸ αὐτοῦ καὶ ἐκ διαλειμάτων κατορθοῦσα τοῦτο, διὰ λέξεως μιᾶς ἢ διὰ μιᾶς κραυγῆς ἀπεκάλυπτε τὴν παρουσίαν τῆς.

— "Οχι, δὲν θέλω λησμονήσῃς, ἐπρόσθετεν ἡ Χριστίνα, ὅχι, διότι σὲ ἀγαπῶ καὶ σὺ μὲ ἀγαπᾷς, ἐμένα τὴν ὁποίαν τόσον ὀλίγοι ἀγαπῶσιν ἄνθρωποι. Δὲν μὲ νομίζεις οὐδὲ μωρὰν, οὐδὲ φαντασιόπληκτον, οὐδὲ ἀλλόκοτον· κατανοεῖς τὰ ὀνειροπολήματά μου, καὶ τὰς μυρίας ιδέας ὅσαι περνοῦν ἀπὸ τὴν καρδίαν μου. Εἶμαι νεωτάτη, "Ερβερτε, καὶ ὁμως, βάλλουσα τὴν χειρὰ μου εἰς τὴν χειρὰ σου, εἰμπορῶ νὰ ἐγγυηθῶ περὶ ὅλης τῆς μελλούσης ζωῆς μου· Σὲ ἀγαπῶ διὰ παντός! . . . καὶ κύτταξε, λέγουσα τοῦτο, δὲν κλαίω, διότι πιστεύω, ὅτι ἡ ἀγάπη μου θέλει εὐτυχῆσαι· ἴποτε; πῶς; δὲν τὸ ἠξεύρω· τὸ ἠξεύρει ὁ θεός, δετὶς, μὲ ἐπλασε καὶ μὲ ἐθαλεν εἰς τὴν γῆν αὐτὴν ὅχι βέβαια διὰ νὰ πάσχω. Θέλει μὲ δώσει τὴν εὐτυχίαν, όταν εὐδοκήσῃ, ἀλλὰ θέλει μὲ τὴν δώσει! Ναί, εἰμαι νέα, ἀκμαία, ἔχω ἀνάγκην ἐλευθερίας καὶ ἀνέστεως· δὲν θέλω ζῆσαι κεκλεισμένη ἐδῶ καὶ περιωρισμένη. "Ο κόσμος εἶναι μέγας, θέλω τὸν γνωρίσαι· ἡ καρδιά μου βρίθκει ἔρωτος, θέλει ἀγαπήσῃ διὰ παντός. Μὴ λοιπὸν δάκρυα, φίλε μου, μὴ τὰ κωλύματα θέλουν βεβαίως ἐκλίπει, διότι ἐπιμένω εἰς τὸ νὰ γίνω εὐτυχής!

— Ἀλλὰ, Χριστίνα μου, ψυχὴ μου Χριστίνα! διατί νὰ περιμένωμεν; Αἱ εὐκαιρίαι δὲν συμβαίνουν καθ' ἑκάστην. Πολλάκις ἐν λεπτὸν ἀποφασίζει περὶ τῆς ὁλης ἡμῶν ὑπάρξεως. . . . Ἴσως, τὴν στιγμήν αὐτὴν, ἡ εὐτυχία εἶναι ἐκεῖ πλησίον μας! Ἴσως ἐὰν εἰσπηδήσῃς εἰς τὸ ἀκάτιον αὐτὸ, ἐὰν διὰ κωπηλασιῶν ὀλίγων ἀπαμακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν ὄχθην, ἴσως ἐνωθῶμεν διὰ παντός! . . . Ἴσως, ἐὰν ἐπανέλθῃς εἰς τὴν ξηρὰν, χωρισθῶμεν διὰ παντός. "Ελα, Χριστίνα μου· ὁ ἀνεμὸς ἀρχίζει νὰ φυσᾷ, κ' ἐκεῖ, ἐν τῷ βυθῷ τοῦ ἀκατίου μου, ὑπάρχει ἰστίον, τὸ ὅποιον ἀπλούμενον, εἰμπορεῖ νὰ μᾶς ἀπαγάγῃ μὲ τὴν ταχύτητα αὐτὴν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ πτέρυξ τοῦ πτηνοῦ ἐκείνου διασχίζει τὸν αἰθέρα.

Δάκρυα κατέβρεχον τὰς διακαεῖς παρυσίας τῆς Χριστίνας· ανετριχιάζεν, ἐκύτταζε τὸν φίλον τῆς, τὸν δριζόντα, τὴν ἐλευθερίαν· ἐδίσταζε καὶ ἡ παιδικὴ αὐτῆς ψυχὴ ἐκλυθωνίζετο ὑπὸ φοβεροῦ ἀγῶνος. Ἐκρυψε δὲ

τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς κλάδους τῶν ἵτεων, ἐνηγκαλίσθη τὸ στελέχος τοῦ ὑποστηρίζοντος αὐτὴν δένδρου, ὡς ἂν ἤθελε ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀφήσῃ ἑαυτὴν εἰς τὸ ἀκάτιον· ἔπειτα, μὲ φωνὴν πνιγμένην, ἐψιθύρισε τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς καὶ, μετὰ τινὰ δευτέρα τοῦ λεπτοῦ, ἀνορθώσασα τὸ ὄχρὸν πρόσωπόν τῆς, ἐπανέλαβεν ἀταράχως·

— Ἐἰς ποῖον ἡ μήτηρ μου θέλει δμυλῆσαι περὶ τῆς φιλάτης αὐτῆς πατρίδος, ἐὰν ἀναχωρήσω ἐγὼ; τίς θέλει κλαύσει πλησίον τῆς όταν αὐτὴ κλαίῃ, ἐὰν ἀναχωρήσω ἐγὼ; Ἐχει βέβαια καὶ ἄλλα τέκνα, ἀλλ' αὐτὰ εἰν' εὐθυμα, εὐτοχῇ· αὐτὰ δὲν τὴν δμοιάζουν· μόνη ἡ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ εἴμεθα σκυθρωποὶ εἰς τὴν οἰκίαν μας· ἡ ἀπουσία μου θέλει εἶναι θάνατός τῆς. Ἀνάγκη νὰ μὲ ἀποχαιρετίσῃ, νὰ μὲ εὐλογήσῃ, εἰ δὲ μὴ ἀνάγκη νὰ μείνω πλησίον τῆς, ὡς αὐτὴ ῥιγῶσα εἰς τὸ κλίμα τοῦτο, κεκλεισμένη ἐντὸς αὐτῶν τῶν τοίχων κακῶς πάσχουσα ἀπὸ ἐκείνων οἵτινες δὲν ἀγαπῶσιν. "Ερβερτε, δὲν φεύγω, θέλω περιμένει. Ὑγίαινε, φίλε μου!

Ἠγέρθη δὲ διὰ νὰ περάσῃ εἰς τὴν ὄχθην.

— Μίαν στιγμήν ἀκόμη! μίαν στιγμήν· Χριστίνα, φοβοῦμαι! . . . δὲν ἠξεύρω τί θλιβερόν προαίσθημα νεκρόνει τὴν καρδίαν μου. Φίλη μου! ἂν πέπτωται νὰ μὴ ἰδωθῶμεν πλέον! . . . ὦ! ἡ ἰτέα αὐτῆς, καὶ τὸ ἀκάτιον τοῦτο, καὶ ἡ μικρὰ αὐτὴ γωνία τῆς γῆς ἡ σκεπασμένη ὅλη ἀπὸ φυκῶν καὶ καλαμῶν, κ' ἐσὺ! ἐσὺ! ἐκεῖ, πλησίον μου! . . . Μήπως παρῆλθεν ἤδη ἡ εὐτυχιστέρα τῆς ζωῆς μου ὥρα;

Καὶ ὁ νέος ἐθρήνησε, κρύπτων τὴν κεφαλὴν του εἰς τὰς δύο αὐτοῦ χεῖρας.

Ἡ καρδιά τῆς Χριστίνας ἐπαλλε σφοδρῶς, ἀλλὰ ἐφάνη γενναία. Ἀφήσασα ἑαυτὴν ἐπὶ τοῦ στελέχους, ἤγγισε τοὺς πόδας εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐκεῖθεν, χωρισμένη ἀπὸ τοῦ ἀκατίου, τὸ ὅποιον δὲν ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ ἐντελῶς εἰς τὴν ὄχθην·

— Ὑγίαινε, "Ερβερτε, εἶπε· θέλω γίνεαι ποτὲ σύζυγός σου, σύζυγος ἔρῳσα καὶ πιστὴ· θέλω γίνεαι ἐξάπαντος! Ἀς παρακαλεσωμεν καὶ οἱ δύο τὸν θεὸν νὰ φέρῃ τὴν εὐτυχὴ ταύτην ἡμέραν ὅσον ἐνδέχεται· ἐργηγορώτερον! Ὑγίαινε, σὲ ἀγαπῶ! Ὑγίαινε καὶ ἐσὺ βέβαιος ὅτι θέλομεν ἶδει πάλιν ἀλλήλους, διότι σὲ ἀγαπῶ!

Ὁ φραγμὸς τῶν καλαμῶν καὶ τῶν ἵτεων ἐχωρίσθη διὰ νὰ περάσῃ ἡ νέα κόρη· κλωνάριά τινα ἔτριξαν ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς, ἐλαφρὸς ἤκούσθη θροῦς ἐπὶ τῶν χόρτων καὶ τῶν θάμνων, ὡς ἂν ἐπέτα τί πτηνόν· καὶ ἔπειτα ἐπανῆλθε σιωπὴ. — Ὁ "Ερβερτος ἐκλαιεν.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Κριτικὴ ἱστορία τῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὑπὸ Γουλιέλμου Μιούρ, Ἀγγλίστι γεγραμμένη (A critical History of the Lan-